

mpkslas ir menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1970 METAI

RUGSĖJO MĖN. 12 D. / SEPTEMBER 12, 1970

PART TWO NR. 214 (37)

Šiame numery

KUO MES DOMIMĖS?
PROF. JUSTINAS PIKŪNAS APIE ATEITININKIJOS PRAEITĮ IR ATEITĮ.
LAUREATO POETO HENRIKO NAGIO ŽODIS, PRIIMANT LIETUVIŲ RASYTOJŲ DRAUGIJOS PREMIA.
ČIURLIONIS, BEETHOVENAS IR JAKUBĖNAS ATEITININKŲ KONGRESO KONCERTE.
BERNARDO BRAZDŽIONIO EILERAŠČIAI.
POKALBIS SU HENRIKU NAGIU LITERATŪRINĖMIS TEMOMIS.
DR. J. GRINIUS APIE ŽYDRĄJĮ IR JUODAJOJĄ ROMANTIZMĄ.
A. SOLZENICINO NOVELĖ.
STASYS BARZDUKAS RASYBOS TEMOMIS.
MOTERŲ GYVENIMAS.

I PRAEITĮ IR ATEITĮ ŽVELGIANT

PROF. JUSTINAS PIKŪNAS

Ateitininkų Federacijos vado pasakaita, skaityta aštuntajame ateitininkijos kongrese 1970 m. rugsėjo 6 d. Jau-nimo centre, Chicagoje.

Naujoji situacija

Trečią kartą suvažiuojame laisvojo pasaulio lietuvių sostinėn; šį kartą atžymėti 60-ti ateitininkijos veiklos metų. Žmogus gyvenimo mastu matuojant, tai labai ilgas laikotarpis, verčias jį linkti žemyn, gi tokio sąjūdžio kaip ateitininkija, jos mastu — tai gal tėra subrendimo tarpsnio pasiekimas, o gal tik jo ieškojimas, nes ateitininkijoje kiekviena karta jį kūrė ir pakreipė pagal savo idėjas ir laiko išsautus reikalavimus.

Ligšiolinis ateitininkijos veiklos laikotarpis yra pažymėtas veiklos draudimu ir laisve, jos varžymu ir 1940 m. visos veiklos likvidavimu, laisvais susibūrimais (Ateitininkų rūmuose) ir slaptais — pamiškės sodybose Lietuvoje, Rusijos ir Europos universitetuose, Vakarų Vokietijoje ir nuo 1948m. veiklos išplėtimu ir koncentravimu naujame pasaulyje. Atkija plėtėsi ir sužydėjo laisvėje, bet ji nepalūžo ir blogiausiuose persekiojimo metuose. Savo didžiojoje ateitininkai liko ištikimi savo idealams tremtyje ir išeivijoje, kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Už savo tikėjimą ir tautinės idėjas, jie sudėjo iki šiol dar neapskaičiuotus kraujo ir gyvybės aukas.

Kaip tik šiais metais Šiaurės Amerikos ateitininkijos veikla metų skaičiumi prilygsta XX amžiaus Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiui. JAV, Kanadoje ir bendrai vien svetur gimusių ateitininkų skaičius jau sudaro organizacijos daugumą. Čia gimusiųjų dalis baigia universitetus, vadovauja moksleivių ir studentų sąjungoms ir dalyvauja pačioje AF valdyboje. Tai nauja situacija ateitininkijos veikloje, kuri jau išsiskleidžia naujos plėtos bei veiklos orbita ir gal atneš jai naujo suklestėjimo tarpsnį, čia gimusiai kartai formuluojant savąjį ateitininkiskąjį kelią. Vyresnieji sudaro ateitininkiskosios veiklos bazę, jie padeda ir paskatina; gi jauniesiems sudaro šios veiklos centrą. Jie grumiasi su gyvenimu ir idėjomis, jie galvoja ir sprendžia. Įsijungdami į gyvosios ateitininkijos eiles, jie atsako į Ateitininkijos kūrėjo Pr. Dovydaičio 1910 ir 11 m. išskeltą pirmąjį pagrindinį identiteto klausimą: "Kas mes esame?" Jaunimas kuria savąjį ateitininkiskąjį identitetą mūsų dienomis, o taip pat ir septyntajam veiklos dešimtmeciui. Didelė dalimi jiems priklauso ir ateitininkijos vairs ir josios ateitis.

Ateitininkijos kūrėjai ir vadai

Gyvuju tarpe, dalyvavusių ateitininkijos kūrimosi aušroje ir jos 60 metų veiklos skūriuose, laisvajame pasaulyje turime kan. M. Vaitkų, dr. Eliz. Draugelį, prl. Myk. Krupavičių, dr. Domą Jasaitį, prof. Balį Vitkų, Petrą Speitylą, Bernardą Žukauską, o gal

Vida Kriksčolaitytė

Atpirkimas (aliejus)

IŠ TŲ PAČIŲ ŠALTINIŲ

Žodis, tartas laureato poeto Henriko Nagio Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiuojimo literatūros vakare rugsėjo 4 d. Toronte, Kanadoje, priimant Lietuvų rasytojų draugijos 1969 metų premiją už poezijos knygą "Broliai balti aitvarai".

Nedaug mums buvo duota rinktis. Visi mes mielau švestume savo šventes ir susiburtume tokiomis progomis savoj žemėj ir tarpe savųjų. Tie, kurie rašom, kurie gyvenam gimtam žodžiui, jaučiame tai kasdien. Kiekvieną kartą, pradėję rašyti, kiekvieną kartą, prakalbėję į jus, Kiekvieną kartą, atsivertę lietuvišką knygą. Rašančiam savas žodis nebėra vien tikta parankiausia komunikacijos priemonė, bet jo gyvenimo ir likimo dalis. Subrendo manoj karta karo pragare ir pokario pilkoj ir slegiančioj nežinioj, todėl mūsų žodis dažnai skaudus ir degina kaip žaizda. Nebuvo kaip ir kada vaikščioti saulėj ir juoktis, todėl taip retai lengvas ir žaismingas tas žodis. Nors morikėms ne tik pas savus, nors viename kitam retkarčiais atrodėm keisti, nuosavi svetimsaliai — mūsų žodžių visos šaknys įsikurtos giliai gimtojo žemėj ir gyvastj geria iš tų pačių šaltinių. Esam pašaukimu, kraujo gimtynystė ir likimo lemtim tikta viena dalelytė gyvos lietuvių literatūros grandies. Jos, tvirtai tikiu, nesutrukys nei nuotoliai, nei laikini laikmečių sąmyšiai, nei

pagrindinių ateitininkijos kūrėjų prof. Prano Dovydaičio, pirmuoju ateitininkijos pirmininku (1910) ir nuo 1925 metų laikomu pirmuoju AF Vadu, nors techniskų rinkimų ir nebuvo iki 1927m. Palangos reorganizacinės konferencijos. Dovydaitis judino visą Lietuvą. Kažin ar išliko nors viena parapija, kur Dovydaitis nebūtų iškalbėjęs 3 ar 4 valandas. Jis pabrėžė mokslinės ir religinės

HENRIKAS NAGYS

mo ir likimo dalis. Subrendo manoj karta karo pragare ir pokario pilkoj ir slegiančioj nežinioj, todėl mūsų žodis dažnai skaudus ir degina kaip žaizda. Nebuvo kaip ir kada vaikščioti saulėj ir juoktis, todėl taip retai lengvas ir žaismingas tas žodis. Nors morikėms ne tik pas savus, nors viename kitam retkarčiais atrodėm keisti, nuosavi svetimsaliai — mūsų žodžių visos šaknys įsikurtos giliai gimtojo žemėj ir gyvastj geria iš tų pačių šaltinių. Esam pašaukimu, kraujo gimtynystė ir likimo lemtim tikta viena dalelytė gyvos lietuvių literatūros grandies. Jos, tvirtai tikiu, nesutrukys nei nuotoliai, nei laikini laikmečių sąmyšiai, nei

vergijos.

Būčiau laimingas, jei "Broliai balti aitvarai", viena mano knygų šį vakarą taip netikėtai išskirta ir atžymėta, išliktų vienu slanksteliu toj gyvojoj grandinėj. To kiekvienas rasytojas, labiau negu bet kokios premijos, tikisi ir trokšta. Todėl, dėkodamas Lietuvinių rasytojų draugijai, jury ir mecenatams, ir jums visiems, kurie tebelaukiate lietuviškos knygos, noriu lygiai dėkoti Martynui Mažvydui, Kristijonui Doneičiui ir pačiam jauniausiam poetui, kuris šiandien, išeivijoje arba Lietuvoje, rašo savo pirmąją eilėraščių eilutę. Be jų visų, lietuvių rasytojų, nuo pačio pirmojo, išdrįsusio parašyti ant popieriaus savą žodį, iki paskutiniojo, ieškančio savito žodžio, nebūtų nei mano poezijos.

pagrindinių ateitininkijos kūrėjų prof. Prano Dovydaičio, pirmuoju ateitininkijos pirmininku (1910) ir nuo 1925 metų laikomu pirmuoju AF Vadu, nors techniskų rinkimų ir nebuvo iki 1927m. Palangos reorganizacinės konferencijos. Dovydaitis judino visą Lietuvą. Kažin ar išliko nors viena parapija, kur Dovydaitis nebūtų iškalbėjęs 3 ar 4 valandas. Jis pabrėžė mokslinės ir religinės

kultūros kėlimo svarbą Lietuvoje ir pats tapo aukščiausio rango mokslininku, filosofu ir praktišku auklėtoju. Jis taip pat pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą, sudarė III ministrų kabinetą. Dr. Juozas Girniaus rašoma monografija, tikimės, padės mums visiems pilniau Dovydaitį pažinti ir įvertinti jo didžios asmenybės ir veiklos spektrą.

1927 m. Ateitininkijos vadu bu-

vo išrinktas prof. St. Šalkauskis, Ateitininkų ideologijos ir kultūrinio apsiginklavimo autorius ir vėliau Vytauto Didžiojo universiteto rektorius. 1930 m. kongresas atidavė ateitininkijos vairą dinamiškam geopolitikui prof. Kaziui Pakštui, (1930-1940), kuris savo šūkiu "Pasukti Lietuvos laikrodį šimtu metu pirmyn", kad pasivijus pačias kultūringiausias Vakarų Europos šalis, išsautė dideles pastangas tautinės kultūros kėlimui. Prof. Ereto rašyta monografija, deja, nesukubo pasiekti šio kongreso, bet ji netrukus pasirodys.

1947 m. Vokietijos tremtyje, Reino konferencijos metu ateitininkija pavedė vadovavimą prof. Adolfui Damušiiui (1947-1952), kuris taip pat pradėjo Fed. Vadų eilę JAV: jaunučių organizavimas ir Dainavos sukūrimas — tai jo pastangų vaisiai. Penktuoju AF vadu buvo išrinktas prof. Simas Sužiedėlis (1952-1963), i-dėjęs daug širdies, darbo ir kūrybingų idėjų ateitininkijos veiklai stiprinti. Šeštuoju AF vadu 1963 m. New Yorko Nepaprastojo konferencijoj buvo išrinktas iškilus filosofas dr. Juozas Girnius (1963-1967), kuris savo knygomis ir straipsniais tapo bene labiausiai įtakingu autorium lietuvių tarpe. (1967 m. rinkimai atidavė ateitininkijos vadovavimą I mano silpnas rankas.)

AF dvasios vadų eilė prasidėjo vieni iš pačių žymiausiųjų ateitininkijos kūrėjų kan. Prano Kuraičiu. Ilgametis ir šiuometinis AF dvasios vadas yra kan. St. Yla, jo raštuose atsispindi "pilnutinės katalikybės mintis", kuri prieš daug metų išreiškė visą eilę Vatikano II santarybos principų. Ateitininkijos dvasios vadų pažangumas leido ateitininkams dar nepriklausomybės metu žengti į povatikaninį religijos gelmių plotį ir į dabartinę tikėjimo sampratą.

Globėjų reikšmė

Ateitininkų veikloje yra nepaprastai reikšmingas globėjų darbas. Tikrai galime klausyti, ar tokia būtų buvusi Toronto ateitininkų veikla be Vinco Kolyčiaus, o Hamiltone be Jeronimo Pleinio? N. Yorque be Antano Sabalio ar dr. Vytauto Vyganto? Detroite be ponios Jadvygos Damušienės, Cice-ro — be dr. Petro Kisieliaus ir Antano Tautgino?

Kiekvienas jaunučių, jaunių ir moksleivių būrelis juk turi savo "spiritus movens" globėjo asmenyje. Jų veikloje glūdi ateitininkiskosios gyvybės versmė! Ta versmė, kuri pakreipia vaiką ir jaunuolį į idealizmo kelią, sustiprindama jame palinkimą siekti kas yra gera, teisinga, gražu ir šventą. Šia išsklinda proga visa širdimi dėkoju visiems, kurie pasirinko sunkų globėjo darbą, nes dabartinėje aplinkoje vaiko ar jaunuolio auklėjimas krikščioniškos idealams gali būti lyginamas su akmenų ar marmuro pavertimu į meno kūrinus.

Sumegzdamas ateitininkijos kūrėjų, vadų ir globėjų grandines, nemanau, kad klysiu pasakęs, jog jokios kitos šalies jaunimas neturėjo taip pilnai jaunimo veiklai atsidavusių ir jai pasišventusių dvasiškių, profesorų, mokytojų ir bendrai akademikų, kaip ateitininkiskasis jaunimas savo 60m. bėgyje. Nedaug yra jaunimo sąjūdžių, sutraukusių tiek daug intelektualinio talento ir kūrybi-

(Nukelta į 2 psl.)

KUO MES DOMIMĖS?

Jei šių dienų išeivis ar egzilas dar vis domisi menais, kas ji čia daugiausia patraukia? Kas gi jam dar padeda išpūsti spalvotą balionėlį ir, kaip mažam berniukui, dar pasekti jį, fantazijoj beklaidžiojantj virš kasdieninių rūpesčių balos? Kuo išeivis domisi šiandien labiausiai? Ir ką pasirenka? Juk meninių formų šiandien turime nemažą. Jos daugėja, pasirinkimas yra platus, ir todėl šių dienų žmogus gal turi jų net perteklių, lyginant jį su senovės homerišku graiku, kuriam deklamuojama "Ilijada", skulptūra ar atviras, be dekoracijų teatras buvo dvasios penu.

Šiandien jau girdime įvairių minčių spaudoj ir įvairių kritikų pasisakymų, kad vis dėlto modernus žmogus pradeda lyg daug kuo bodėtis, lyg "netikėti" kai kuriais menais; menas jo lyg jau neįaudina, nes šiandienis žmogus tapo gal per daug akylus, pramato ir nujaucia, kad toks ir anoks menas nori jį tik "užbovyti", nori parodyti savo "burtų", kuriais net vaikas, ypač šių laikų išgudrėjęs ir "neromantiškas" jaunimas nėra linkęs patikėti ir tais "burtais" suspančioti.

Gal tik seniau, kai nieko kito nebebuvo, menui, jo vienai ar kiti formai žmogus buvo tiek atlaides ir labai labai jau lengvai "patikėdavo" poeto vizija, taptytojo peisažu ar istorinės scenos "tikrumu", aktoriaus "nuotykiams" bei jo "negalėjimu" pabėgti iš brezentinių dekoracijų kalėjimo, muziko gaidų ramia ar triukšminga kalba.

Tai gal anuomet žmogus turėjo kitą širdį? Net nevykusiais negarsiniais filmais jis taip tikėjo, lyg visa tai ekrane būtų "iš tikrųjų" atsitikę! Šiandien, jei kas tuos filmus pamato, jie kartais

(net rimčiausieji) atrodo gan komiški. Bet tada žmogus vis dėlto menais kažkaip tikėjo. Šis tikėjimas jį iš anksto jau teigiamai nu-teikdavo. Tikėjo net poezijos ir muzikos abstrakčiam — išgalvotam ritmo "burtui". Kas šiandien pasidarė? Spalvotas, trijų matavimų meno pasaulis pasidarė gana kasdienine duona, ir žmogaus visa tai per daug jau nenusteina. Gal todėl ir ieškoma būdų sukrėsti jį kitais, kartais net ekstremiškiausiais pažadinimais. Ekstremiškumas šių dienų mene savaime gal neiškilo. Žiūrovo vis didesnis apatiškumas ir "netikėjimas" menais pats savaime reikalauja daugiau forminio išradin-gumo, triukšmo, naujos realybės ir fantazijos, net natūralizmo.

Kada kai kurie kritikai šiandien teigia, kad novelės forma yra per trumpa, o kiti sako, kad iš viso fikcija, ypač fantastiškąja nebetikima, nes daug kas, bebėgdamas tų raidžių milijonais, fiziškai nepajėgia (kaip pajėgdavo prieštelevizinis žmogus) pilnai tuo įtikėti. Dalis skaitytojų, sakoma, šiandien linksta į atsiminimų knygas, kurių po šio karo tiek prirašyta, ar į "įtikimes-nį", pirmu asmeniu parašytą romaną. Dauguma labiau skaito faktais pagrįstą, nefiktyvinį raštą, bet ypač krypta į namų televiziją, kuri užima gal pirmąją vietą ir, reik pripažinti, nors ir perdem pergrūsta stereotipiškom komedijom, komiškom fantazijomis ir šeimos tipiškom situacijomis, ji vis dėlto išlaiko vidutinišką, į gyvenimą atremtą, realią ir fantastišką fikciją. Gal dar televizijai gelbsti kai kurių kritikų patarimas rasytojams "rašykite apie žmogaus darbovietę, jo įvairias specialybes".

(Nukelta į 2 psl.)

I PRAEITĮ IR ATEITĮ ŽVELGIANT

(Atkelta iš 1 dsl.)

nių gabumų, tiek daug gyvo pasiaukojimo jaunimui, kaip ateitininkiškos sąjūdžio.

Ateitininkijos misija

Trečiuoju Pr. Dovydaičio klausimu buvo šis: "Kokie yra mūsų uždaviniai ir siekiai?" Taip ir šia kongreso proga prasminga vėl klausyti: Kokia yra ateitininkijos sąjūdžio misija, kokios jos funkcijos bei uždaviniai, ir kodėl ji yra nepaprastai reikalinga mūsų dienoms?

1911 m. deklaracija, paskelbta "Ateityje", pabrėžė visuomenės ir kultūros atnaujinimą Kristaus tikėjimo dvasia. Dvasinis lietuvių tautos atgimimas tapo pradinė ateitininkijos misija. Prof. Šalkauskio supratimu, kaip "Aušra" ir aušrininkai rįšasi su Lietuvos tautiniu atgimimu, taip su "Ateitimi" ir ateitininkais rįšasi jos dvasinis atgimimas, vedas jos visuomenę į pilnatinį krikščioniškojo gyvenimo turinį. Šie abu atgimimai buvo tautai būtini anuomet, bet jų stiprinimas yra taip pat labai reikalingas ir šiandien. Prisimenant bolševikų jau per 30 metų vykdomą tautos dvasinį ir tautinį slopinimą tiek vandalizmo, tiek moderniomis priemonėmis, tautiniai dvasiniai jaunimo ugdymas išeivijoje tampa nepaprastai svarbiausia ateitininkijos uždaviniu. Dabartinė ateitininkija, ugdymą savo narius, atrodo, greitai žingsniu artėja prie "pilnatinio žmogaus ugdymo" idealo. Naujiems įnašams ateitininkiškos veiklos uždavinuose ir metodikoje tebeuagdu, ateitininkija išvysto sistemą, kuri bando žmogui ugdyti viską kas yra gera, pradėdant fizinio užgūdinimo sporte, 10 ar 25 mylių žygiuose, ir baigiant kūrybiniais pasakiniiais rašto žodyje, piešiny ir dainoje, judesy ir maldoje. Paskutiniųjų metų išplėdijimas jaunimo veiklos suklestėjimas, o taipgi moksleivių kuopų ir stovyklų bei kursų laikraščių leidimas nėra vien atsitiktinio ženkla.

Dovydaičis, Šalkauskis, Kuraitis, Maceina, Damašius, Sužiedėlis, Girnius, Yla, Kijauskas, Sabalis ir daugelis kitų ateitininkijos vadų ir auklėtojų teisingai suprato reikala nuolat plėtoti ir aktyvinti visas žmogaus prigimties dimensijas, o ypatingai moralinį įtaurumą, vertybių gradaciją ir pasaulėžiūrinės sampratos gilumą — visai tai, kas veda prie dvasinio atgimimo ir suklestėjimo, prie Šalkauskio "gyvosios dvasios" savybių įgyjimo — pasiryžimo nuolat tobulėti ir degti idealų ugnimi!

Prityrę pedagogai mums sako, kad jaunimo laikotarpis yra idealistinio nusiteikimo ir veiklos metas. Tai pasaulėžiūrinio suaktyvėjimo fazė, kurioje Šalkauskio ir didžiųjų ateitininkijos veikėjų supratimu, galutinai formuojasi pilnatinio gyvenimo idealai. Todėl ne veltui, o kaip tik jaunystėje turi būti atrandama altruistinė daugaspalvė veiklos vizija, o taip pat ir pagrindinis kelrodė, kitaip "No wind can do any good who steers for no port." ("Joks vėjas nepadės tam, kuris nežino savo paskirties uosto"). Yra esminga, kad mokslus einas jaunuolis pajutų Kristų kaip savo Kelrodį, kad jo širdis užsidegtų troškimu "Visa atnaujinti Jame" nes paties Kristaus žodžiais Jis yra "kelias, tiesa ir gyvenimas."

Juk mūsų jaunimui reikės išlaikyti lietuvišką krikščioniškos formos šimame krašte — tai auganti jaunimo atsakomybė, nes kaip kun. dr. Antanas Paškus prieš kongresinę stovyklą pastebėjo, niekas kitas to neatliks. Esu įsitikinęs, kad jaunoji ateitininkija bus St. Šalkauskio žodžiais "pilnatinės pasaulėžiūros ir pilnatinio gyvenimo sąjūdis," kad

ji atliks savo tautinę — religinę misiją.

Taip, tik visų žmogaus galių išvystymas sudaro struktūrinę bazę ateitininkiskajai asmenybei formuotis, tik suderintas visų išplėstų galių panaudojimas padaro asmenį autentišką ateitininku — suteikia jo išgyvenimui ir veiklai gilaus prasmingo ir vidinio pasitenkinimo.

Idealo stoka — pražūtis rodiklis

Atsakydami į antrąjį Dovydaičio klausimą, žvelgiame į savo gyvenamąją aplinką. Nedaug klysiu pasakęs, kad gyvename intelektualinio paviršutiniškumo, dehumanizacijos ir moralinio nuosmūgio aplinkoje. Neatrasdami aukštų ir autentiškų idealų tokioje aplinkoje, šių dienų jaunuoliai lengvai nukrypsta į blogybę, kurių skaičiai tebedaugėja — bendroji auklėjimo stoka ir gausūs demoralizacijos veiksniai, dešimtis atlieka savo uždavinį ir jų pinklės pražudo vis didėjantį jaunuolių skaičių. Ar galima stebėtis vis daugėjantiems agresijos ir smurto pasireiškimams, matytiems televizijoje nuo pat kūdikystės dienų?

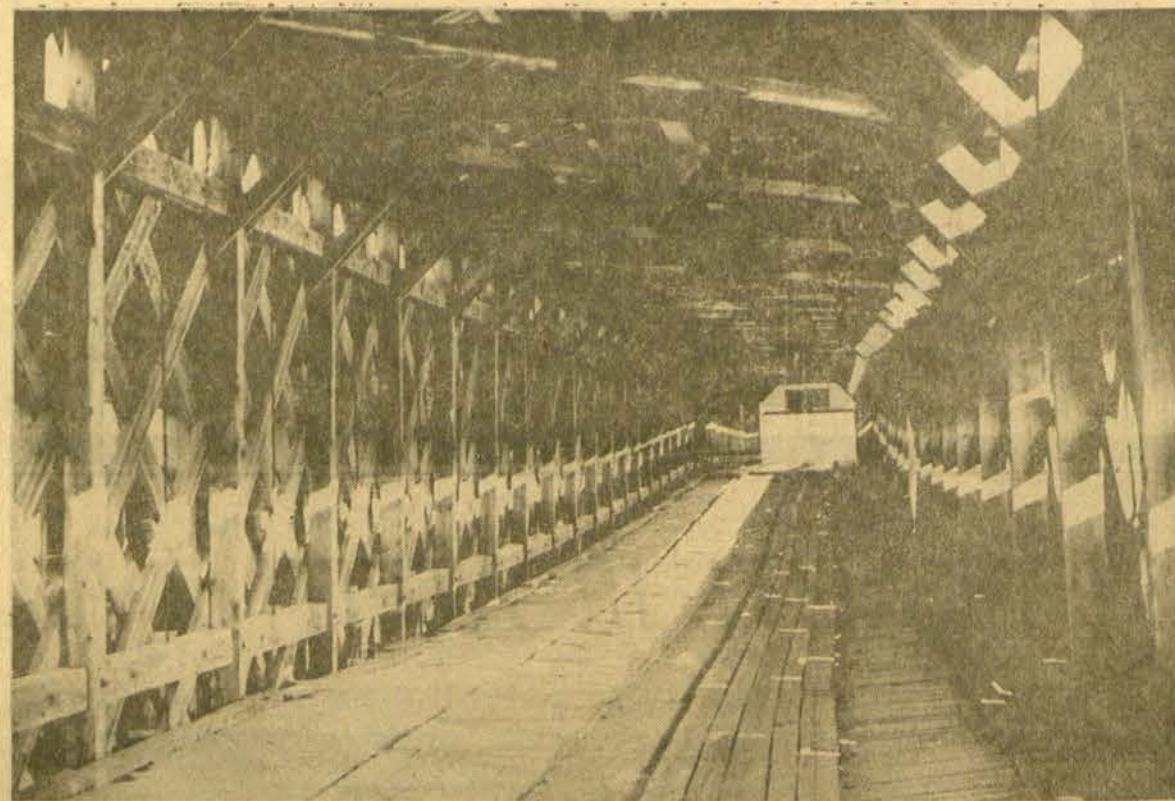
Žmogaus prigimtis tebėra palinkusi ne tik į gerą, bet ir į blogą. Bent šiuo metu ji duoda daug medžiagos pesimistinei interpretacijai. Itakoms, skatinančioms blogį, tebestiprėjant, vienokio ar kitokio, lėtesnio ar spartesnio sąveikos natūralius keliuos, dešimtis, pasirenka jau ryški Amerikos jaunimo dalis. Senieji aplinkos blogiai — gėrimas, rūkymas, šeimos sukrėtimai — yra papildyti naujais: — pasitraukimu iš visuomenės ir išsivertimėjimu visai kultūrai, seksualiniu palaikumu ir pavojingumų vaistų bei narkotikų naudojimui, bėgimais iš namų ir pagaliau revoliucinio keršto bei naikinimo aistromis. Nėra abejonės, kad užgniaujant moralinį ir dvasinį sąveikos pajutimą ir ieškant tik pojūčių išgyvenimo ugnies, blogio keliai atsiveria visu platumu — jie atsiveria tiek savęs tiek ir kitų naikinimui. O idealo stoka jaunystėje yra pražūtis signalas!

Šioje didėjančių blogybių fazėje, mes, ateitininkai, turime stiprinti savo ideologinę veiklą ir daryti visa, kas įmanoma, kad lietuvių jaunimas galėtų pasirinkti tikro idealo kelią, kad Kristaus žodžio gelmes pažinusi jaunuolio širdis ryžtųsi jam tarnauti, kad vis didėjančiai jaunuolių taptų tomis dvasinio atgimimo kibirkštims, kurios skleistų šviesą ir autentišką meilę mūsų tautinei bendruomenei ir plačiajai aplinkai.

Organizacija, idealizmas ir darbas

Kaip asmenybės ugdymo ir idealizmo sistema, ateitininkija yra lietuviškojo jaunimo veiklos genijų sukurtas unikumas. Šis jaunūčių suorganizavimas ir su pilnatinės moksleivių veiklos programos išvystymo jaunimo veiklai atsidavę ateitininkai sukūrė idealios katalikų jaunimo organizacijos pobūdį ir struktūrą, siekimus ir uždavinius. Mūsų tautos religijos ir kultūros syvais persunkta ideologija, gausiai paremta šių dienų socialinių mokslų duomenimis ir pedagogikos metodais, leidžia mums tvirtinti, kad turime ir vertingus veiklos pagrindus ir gausius uždavinius septintajam ateitininkiškosios veiklos dešimtmeciu. O darbo gausumas ir sėkmė priklauso nuo mūsų pačių pasiryžimo ir sugebėjimų.

Baigdamas noriu pabrėžti, kad dar prieš Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimą ateitininkija pajuto, gyveno ir tebegyvena tautos laisvės pulsą, dar prieš Vatikano II ateitininkiją pajuto autentiškos katalikybės esmę, gi šiandien mes žvelgiame tiesiai to paties kelio, bet naujus kon-

Tiltas

Nuotrauka J. Prapuolenio

Druskininkai ir Viena

Simfonin's koncertas ateitininkų kongreso metu

Kadaise Lietuvoje ir dalinai čia Amerikoje buvo rezgama opinija, kad Vytauto Marijošiaus dirigavimo talentas priklauso operai, o simfonijose jis esąs per subjektyvus, nesvarbi jam, girdi, veikalo forma ir logika, bet vien dirigento emocinė vizija. Tačiau ateitininkų kongreso surengtame koncerte rugsėjo 5 d. Orchestra Hall Chicagoje, atliekant Čiurlionio "Jūrą", Jakubėno du fragmentus iš siuitos "Miško šventė" ir Beethoveno Pirmąjį fortepijono koncertą ir dvi ištraukas iš "Fidelio", pasirodė, kad Marijošiaus interpretacijos magnetizmas yra nedalomas ir neklasifikuojamas. Jis — plačiu polėkiu dirigentas. Rankos, galva ir širdis yra jo dirigavimo instrumentas, vienodai pasiekia pakilios meninės išraiškos operoje ir simfonijoje.

Čiurlionio simfoninė poema Jūra yra sudėtingas ir išpildymui komplikotas veiklas. Vidutiniai ir lėti tempai, temų šokinė-

BALYS CHOMSKIS

jimas, emocinis filosofavimas, sudvasinti dramatiniai konfliktai reikalauja savaime daugiau iš interpretacijos, negu vien teisingai išgroti iš partitūros gaidas. Dirigentas Marijošius, gavęs tris valandas visam koncerto paruošimui, turėjo pasitikti daugiau ar mažiau gryną improvizaciją. Orkestras groja simfoninę poemą atsargiai, truputį įtemptai, bet dirigento valia atskleidžia jos melodinį grožį, emocinę viziją ir dramatinę jėgą.

Nors Čiurlionio genialiskumas ryškiausiai matomas dailėje, nors daugeliui poetų čia jis yra neišsamiama įkvėpimo šaltinis, bet ir Čiurlionio muzikinės kūrybos palikimas, kaip teisingai pastebi V. Landsbergis Tavasario sonata "yra įdomus ir pamokantis muzikui, išpūdin-gas ir dosnus klausytojui".

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 ps.)

Aplamai atrodo, kad žmogus vis dėlto dar mėgsta vienokią ar kitokią fikcijos formą, mėgsta tikrovę, mėgsta ir fantaziją. Aišku, didelis tikėjimas vieno ar kito laiko menininko formos pereina taigiai savo evoliucijos stadija. Gal šiandien kai kurios senos formos, lyginant jas su naujomis, yra žmogui "neįtikimos", bet kartu sunku patikėti, kad senosios graikių, net viduramžių tautos formos ar 19 š.m. operos išmirtų, nes vis iš naujo prasideda jų atkasimas, jų pritaikymas prie šių dienų fejerverkių efektų.

Jei menas pergyvens šių dienų savotišką krizę, ir tikėjimas vis įvairesnė menų formų plėtis, atrodo, mums visuomet reikės at-

rasti vis naujų "burty", bet taipgi vis daugiau remtis į tikrovę. Yra ir bus stumiamasi ir tuos abu polius realybės ir fantazijos linkmė, ribos bus plečiamos tikru gyvenimu, bet ir pasąmone. Ir menininko darbas dėl to taps vis daugiau ir daugiau komplikotesnis. Ir jau tiesiog sunku patikėti, kad jis grįš atgal į laikus, kai spausdinto žodžio, radijo ir ekrano nebuvo.

Todėl beviltiška būtų laukti, kad plačiaja prasme supratas menas šiandien priekiniuos savo avanpostus atitrauktų ir tuo pačiu lyg ir siaurėtų. Greičiausiai nors ir sunkiai, turės gilėti ir kūrybiuose polėkiuose platėti meno vartotojas — žmogus.

P. Mln.

tūrus ateičiai. Mes žinome, kad ateitis yra kuriama dabartyje, jos mintyse, jos darbuose ir planuose. Mes taip pat žinome, kad jaunimas turi būti šios lemtingos veiklos avangarde, nes jo energija, talentai bei kūrybingumas yra beveik neišsamiama šaltiniai. Jeigu kiekvienas kongreso dalyvis atliks tik keletą darbų šių ir kitų metų bėgyje, visa ateitininkija šiuoliu judės, artės prie savo idealo, ir jos ateitis bus šviesi. Dieve, mums visiems padėk atrasti pa-

čius vertingiausius uždavinius ir darbus!

Tad kongreso dalyvių pavyzdžiais, darbais ir idėjomis sustiprinti, drąsiai žygiuokime ateitininkijos statomą kelią į savo tėvynės išlaisvinimo kovų areną ir kaip visuomet nešime savo tautai ir laisvę, ir moralinį pakilimą, ir dvasinį atgimimą. Kaip anuomet buvome, taip ir dabar esame jauni Kristuje. Būkime jauni ir idealo darbų kelyje! Siekiame būti Kūrėjais Dievo planuose!

na žavėjo klausytojus, o man atrodė, kad tokioj aukštoj muzikalumo formoje esu jo lig šiol negirdėjęs. Svari technika, niuansavimas ir frazavimas, laisvumas ir natūrali, artistinė maniera sklido iš koncerto partitūros. Vytautas Marijošius žinojo, ką daro, kviesdamas pianistą Smetoną į šį koncertą, tuo sukurdamas su orkestru puikią, ansamblišką bičiulystę.

Pabaigoje girdėjome tercetą ir

kvartetą iš Beethoveno "Fidelio", kuriuos išpildė su orkestru lietuvių operos solistai: Dana Stankaitytė, Stasys Baras, Algirdas Brazis ir Jonas Vaznelis.

Daugiau kaip du tūkstančiai klausytojų pirmą kartą girdėjo Čiurlionio simfoninę poemą "Jūrą".

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val.: pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS

2709 West 51st Street

TEL. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktadi. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

Ofs. 735-4477, Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING

6449 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN EISINAS

Akusherija ir moterų ligos

Ginekologinė Chirurgija

6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą, jei neatšiliepi, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220

Namy - rezid. — Prospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKS

VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street

Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vkt. šeštadi. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštadi. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštadi. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS

5540 S. Pulaski Rd.

VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ

Valandos pagal susitarimą

Skambinti 585-2525

Telef. veiklia 24 val.

Tel. — RELiance 3-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvių gydytojas)

3925 W. 59 Street

Val.: pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vkt., šeštadi. 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING

7156 South Western Avenue

Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštadi. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofiso telefon. RE 7-1168

Rez. tel. 239-2919

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th Street, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vkt. išskyrus trečiadienius

Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telef. HEMlock 6-3545

(Ofiso ir rezidencijos)

Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS

2858 West 63rd Street

Pirmia tik susitarus

Valandos pirmad., ketv. 6-8 val. antradi. 2-4 val.

Ofiso HE 4-1818 REZ. PR 6-980

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos

2454 West 71st Street

11-08 ir Campbell Ave. kampa. Pirm. i penkt. 2 — 5 p. p. Antradi. ir ketv. 9 — 11 v. r. 4 — 8 p. d. Šeštadi. 9 v. r. iki 12.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5146

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPEC. VIDAUS LIGOS

Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 935-7497

5159 South Damen Avenue

Valandos tik pagal susitarimą

Trečiadieniais uždaryta

Telef. — 423-2660

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS

9760 South Kedzie Avenue

val. pirmad. antradi. ketvirtadi. penktadi. 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. šeštadi. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

PEC ORTHOPEDIJOS LIGO

2745 West 69th Street

tel. 137-2290; ofiso ir rezidencijos

Pirm. ligonius tik susitarus

(By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS

Išk. Pūslės ir Prostato Chirurgija

Ofisas 2454 W. 71st Street

Val.: antradi. nuo 2-5 popiet ketvirtadi. nuo 6-8 vakaro

Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-554

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Adresas: 4235 W. 63rd Street

Ofiso tel. RELiance 5-4410

Rez. GReenville 0-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir chirurgija

Ofisas 2750 W. 71st Street

Telefonas 925-3296

Valandos: 2-8 v. v., penktadi. 10-12 v. r., 2-3 v. vak. Šeštadi. 1-4 v. vak. Karo. Šeštadi. ir trečiad. uždaryta.

Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir moterų ligos

Ofisas ir rez. 2652 W. 50th St.

Tel. Prospect 8-2225

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. r. Šeštadi. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS

2454 West 71st Street

Pirminėje ligonius tik susitarus

Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vkt. Trečiad. ir šeštadi. uždaryta

Tel. Prospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS

(VASKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGE

6648 South Albany Avenue

Val.: pirm., antradi.,

Lietuvių literatūroj vietos užteks visiems

Pokalbis su poetu Henriku Nag'u. Lietuvių rašytojų draugijos 1969 metų premijos laureatu

Kaip jau anksčiau savo skaitytojus buvom informavę, Lietuvių rašytojų draugijos 1969 metų premija buvo paskirta žeminiukų kartos poetui Henriku Nagiui už jo praėjusiais metais išleistą eilėraščių rinkinį *Broliai balti aitvarai*. Premija, (1000 dol.), kurios mecenatas yra Lietuvių fondas, autoriui buvo įteikta rugsėjo mėn. 4 d. Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo literatūros vakare Toronte, Kanadoj. Ta proga užkalbinome autorių, pateikdami jam keletą klausimų, liečiančių jo kūrybą, jį patį ir aplamai šiandieninę literatūros situaciją.

— Kokioj aplinkoj, kokiase nuotaikose ir kokiuse paskatuose brendo Jūsų premijuotoji knyga *"Broliai balti aitvarai"*? Ką dabar rašote?

— Ilgas laiko tarpas skiria priešpaskutinės mano knygos (*Mėlynas sniegas*, 1960) ir paskutinio-

bebuvu tik rūbas, bet tavo paties oda. Ir pati poezija, kuriai paskyrėm save be apgailestavimų, pats žodis, kuriam tarnaujam, daug sunkiau beužsirašė. Norėjosi parašyti tai, kas visiškai tikra, kas išgyventa ir išjausta iki paskutiniųjų. Ir žodžio šioje paskutinėje knygoje jau norėjosi, troškosi kito — paprasto paprasčiausio. Vienintelio, Mėlyno sniego žemės nebeieškau — gyvenu joje. Kartu su visais savo broliais — išėjusiais ir likusiais. Baltais aitvarais. Kanada ir šiaurė — miškai, vandenys, vėjai, taip artimi gimtiesiems — padeda visa tai lengviau papanešt ir išgyvent tą nuostabią žmogaus draugystę ne tik su pačiu žmogum, bet su gamtovaizdžiu, žeme ir visais jos tvariniais. Nuostabiausia man dabar atrodo žmogaus draugystė su paukščiu. Artimiausiu aitvaro broliu. Todėl, kai nuvagiui sau laiko trupinius, atrenku ir rašau eiles nau-

Ecce homo

Piešinys Ados Korsakaitės - Sutkuvienės

mokysis savos kalbos ir kiek skaitys savąja kalba parašytos literatūros kūrinių) ir, žinoma, nuo to, kiek ateityje atsiras čia lietuviška poezija skaitančių žmonių. Kol kas, deja, išviniškoji poezija Lietuvoje sunkiai patenka. O juk tai pati tos pačios žemės literatūra. Tikėkimės, kad laikas ir kitos sąlygos leis visiems lietuviams visur skaityti savą kūrybinį žodį.

Lietuvoj ne skaitytojų trūkumas ar dėmesio stoka slopino poeziją. Jų žargonuariant, kritus asmenybės kultui, Lietuvoj poezija tikrai atsiskleidė ir išbujojo. Kai poetams nebeprikišama, kad jie rašo tik gryną poeziją, kasmet pasirodo ne tik vyresniųjų brandūs kūriniai, bet šimtai jaunų, talentingų merginų ir jaunuolių, kurių vardai netrukus bus tvirtai įrėžti lietuvių literatūros istorijon. Samoningai neminiu nei išviniškos, nei Lietuvos jaunųjų poecių ir poetų pavardžių, nes tokiame pasikalbėjime nebūtų nei vietos jiems visiems išvardinti, nei, pagaliau, paminėjus tik pavardę, neaptariant jų kūrybos, kad ir keliais sakiniais, nebūtų jie deramai pristatyti mūsų skaitančiajai visuomenei. Tačiau iš visos širdies džiaugiuos, kad galiausiai pasakysiu: mūsų poezija ir čia ir, be abejoj, tenai ne tik gyva, bet originali, gali ir stipri.

Ar įtakos mūsų poezijai padarė Lietuvoje rašantiems? Manau taip, nes, skaitant jų poeziją (ypatingai pačių jaunųjų ir jauniausių), tai galima jausti. Kartais visas eilėraščių užmetimas, kartais frazė, kartais įvaizdžiai, kartais tikrai vidinė nuotaika rodo, kad tas ar kitas išviniškos poeto kūrinys tikrai buvęs skaitytas. Žinant, kaip mūsų žodis ieško ir randa kelią į ten, tai be galo džiugina. Čia nėra (ir neturi būti) jokio pasipūtimo ar tuščio rungtyniavimo. Taip turi būti. Juk mes ir iš jų — ir tai pačių jauniausių — argi nieko nepasimam? Lietuvių poezijos bet koks laimėjimas juk nėra anų arba šitų laimėjimas, bet mūsų laimėjimas. Be galo gera, kai jaučiame, kad kuo nors esame savo kūryba prisidėję prie šandieninio, kaip sakote, lietuvių poezijos ūgtelėjimo tėvynėje. Galų gale, visų lietuvių poetų kūriniai, nežiūrint kur jie bebūtų parašyti, yra lietuvių literatūra, ir jų nei joks cenzorius, nei prokuroras, nei komisaras iš mūsų literatūros istorijos neišbrauks. Visi mes rašom Lietuvai ir lietuviui.

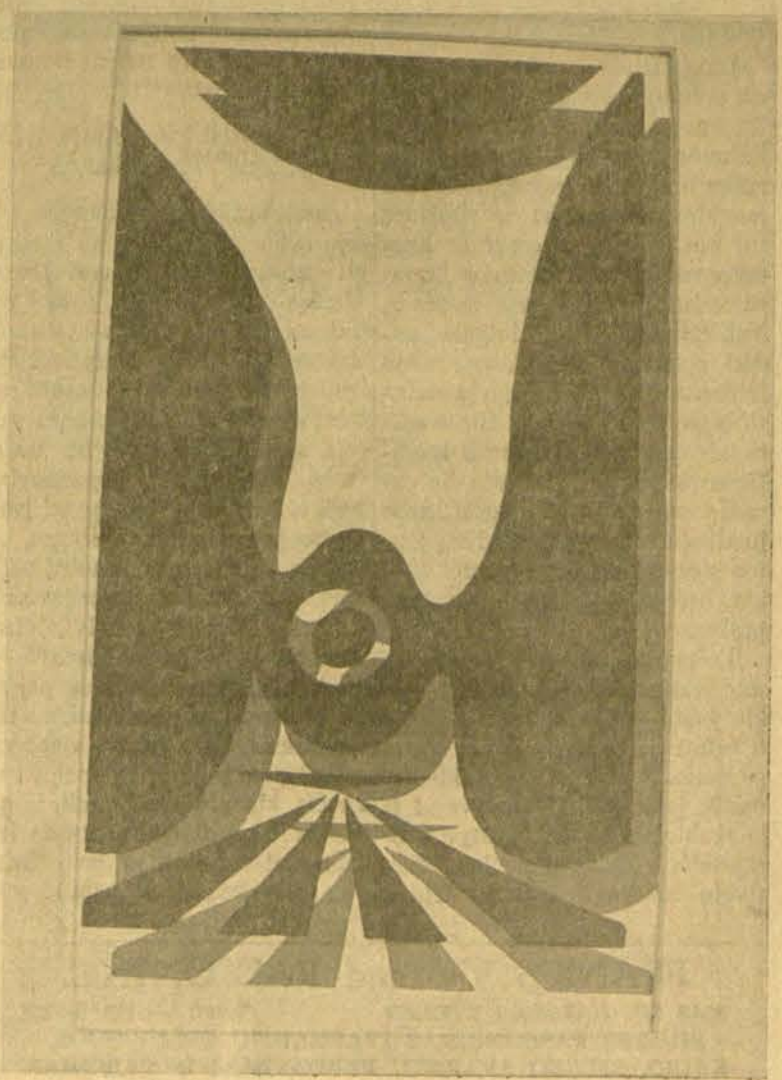
— Aplamai, ką Jūs galvotumėte apie poezijos egzistenciją šiame technikos atominiame amžiuje? Ar „mašinžmogio“ širdyje dar vis gali rasti vietos ir poezijai?

— Svajonė ir ilgesys išsakyti žmogiškąją tikrovę nekasdienišk-

ku žodžiu visuomet išliks mummyse. Netikiu kad laikmetis, koks jis bebūtų, galėtų tai pakeisti arba visai nužudyti. Aišku, poezija, kaip ir visa, ką žmogus kuria, nuolat kinta, nes poetai ieško naujų pasisakymo (iš tikrųjų, išprasmavimo) būdų ir savitų įforminimo galimybių. Gyvenamoji aplinka, taip pat nuolat keisdamosi, tikrai duoda naujų stimulų ir naujos medžiagos.

Kitas dalykas, ar poezija šiandien žmogaus gyvenime tebevaidina tokį pat vaidmenį kaip anksčiau? Ar šiuo metu poezija turi laiko ir noro būti nors valandėlę pats su savim ir poezijos knyga tylumoje ir ramybėje, kad galėtų pavaikščioti, kartu su poetu, knokio tikrovėje ir kitose dimensijose? Bet ir į tai atsakydami, turime atsiminti, kad žemės rutulį sudaro ne vien Europa ir Amerika. Žinoma, savos žaizdos mums skauda. Aš pats, jeigu būčiau galėjęs rinktis, mielau būčiau eilėraščių trubadūro gilynė.

— Spaudoje plačiai nuskambėjo, o žmonėse vis dar garsiai kalbama apie Jūsų pasikeitimą viešais laiškais su Jonu Meku. Tokiame aktualios kontekste būtų įdomu išgirsti Jūsų nuomonę apie šiandieninę egzilės rašytojo prasmę ir poziciją pavergtos tautos akivaizdoje.

Alfonasas Krivickas

Tapyba

Bernardas Brazdžionis

VEIDAS VEIDAN

Nedažnai aš su jumis susitinku, idealai, lozungai, manifestacijos, — o paskui ir vėl atolydis, tyku, tartum Kalvarijoje, kėliais einant stacijas.

Pakely sustoja motinų būrys štai, aprauda sūnus arba dukteris, — Viena kartą, kitą, trečią kartą po kryžium Kristus kris, — Kiek, žmogau, tu Jėzuso žaizdų turi?...

Kreditan įgiję sau namus, apverčiam svetimas žemes su Antikristu nueinam po ranka, apsilenkiam su Kristumi... Viešpatie, ar Tu tenai, o Viešpatie, tai mes ir vieni kitų nebepažįstame...

Nedažnai sueinam taip — akis akn, Veidas taip veidan, tartum apagėje, ir padangės nusiblaivo, vakaras vaiskyn, ir visi ir vėl viena šventa parapija.

IESKOM MES PASAULY

Ieškom mes pasaulį pilnates, kartais randam, kartais nesurandam ir pabudę vidury nakties guodžiamės senų dienų legendom.

Ieškom mes poezijos versnių, kasdienybėje braidydami po prozą... Iš gyvenimo ir aš, deja, semiu ir poezijos ir prozos gerą dozą.

Kartais žodis kaip gėlė, o kartais kaip žaizda, kartais trūksta ritmo, kartais šilto tono, bet ir prozoj pasitaiko kai kada rast poezijos kaip gintaro geltono.

© pabudę vidury gyvenimo nakties guodžiamės jaunų dienų legendom. Ieškome poezijos pasauliui pilnates ir pavasarių pavasarius surandam.

TAU IR MAN

Pesimistas ir optimistas

Tau pavasaris padavė ranką Ir tarė: „Mieloji, eime.“

Tau gegužis šnabždėjo: „Užtenka, Pažiūrėk, kiek sapnų po žeme...“

Man ruduo šaltą padavė ranką Ir šypsodamas tarė: „Eiva!“

Ir einu per pavasario lanką Ir nuo saulės man svaigsta galva!

LIKIMO LAIVAS

Likimas išneša mus į bekraštę jūrą... Likimo jūroje vėl ieškome krantų, O regime tik skliautą žemą, niūrų Ir stovime virš uostų nerastų.

Kurie tartum blyški svajonė tola, O gūdūs vėjo gūsliai blaško juos... Ir plaukdame į švintantį nakties atolą Kol horizontas, kaip lanku apjuos.

Likimo laivą lydinčias žuvėdras, Bangų viršūnes ir dangaus gelmes — Ir tikime: yra,

yra kažkur yra kažkur pasaulis yra kažkur pasaulis giedras,

kurin, sudužus laivui, mus ban-ga iš-mes...

mes galim bent pasakyti ir parašyti laisvai ką norim, ką jaučiam, kuo gyvenam. Ir niekas tenesako, kad rašytojui neskauda, kai jis negali rašyti ir kalbėti saviems savoj žemėj. Ir nei vienas tenesveria mūsų patriotizmo arba mūsų meilės žmogui. Nei čia, nei tenai. — Ar mūsų egzodo literatūra atlieka jai skirtąjį uždavinį kūrybinio lygio ir minties angažavi-

mosi prasmę? — Manau, kad atlieka, bet be galo sunku tokį sprendimą tarti bet kuriam iš mūsų. Jį tars laikas, kai bus parašyta viena (be sūnų ir posūnių, dukrų ir podukrų) lietuvių literatūros istorija. Joje, tikiu, vietos užteks visiems.

sios atspausdinimą. Per tuos devynerius metus — kai juos vėl ir vėl perbėgu mintimis — mūsų išviniškoje butyje ir asmeniniame gyvenime atsitiko daug nepamirštamų įvykių. Visi jie paliko randus: vieni gilius — visam gyvenimui, kiti ne tiek gilius, lyg suakmenėjusių kasdienybės dulkių įrėžas. Ne visi tie įvykiai buvo skaudūs — buvo ir tokių retų skaidrių blykstelėjimų — bet tamsieji giliau įsisunkia į samonę ir tartum visus tavo audinius. Pradėjom išmokyti prarasti ir atsivieškinti. Ne tik traukinių stotyse, uostuose, aerodromuose, bet ir prie kapo duobių. Mirtis kadaise, jaunystės eilėraščiuose, tebuvisi tamsi nuovoka, rudeniškas liūdesys, poetinė projekcija, tapo realybe. Ir vienatvė kasmet, retėjant artimiesiems ir tostant gimtai žemei — tartum laivui plaukiant nuo kranto — iš poetinės laikysenos pasidarė nebeatskiriama tavo likimo bei gyvenimo dalis. Ją ne vien eilėlavai — ją gyvenai. Ji ne-

jai knygai, kurią pavadinau „Norėčiau prisijaukinti sakalą“.

— Kaip žiūrite į lietuvių poezijos dabartį ir ateitį išviniškoje ir okupuotoje Lietuvoje? Kaip vertinate spaudoje pasirodžiusias nuomones bei užuominas, kad šiandieninis lietuvių poezijos ūgtelėjimas tėvynėje yra gera dalimi išskautas laisvojo pasaulio lietuvių poezijos laimėjimų, atseit — jaučiama laisvųjų įtaka pavergtųjų?

— Nežiūrint neapsakomai sunkių išviniškos sąlygų gimti ir tarpiti kūrybiniam žodžiui, mūsų poezija čia tebegyva. Ne tik tai tebegyva, bet susilaukia naujų ir jaunų poetų. Kadaise juk būkštavom, kad po vadinamųjų žeminiukų bei nužemintųjų bus tuštuma. Dabar gi turime talentingų poecių ir poetų, vos perkopusių dvidešimt metų! Kaip toliau vystysis jų kūryba, priklausys ir nuo jų pačių (kiek tikras tas pašaukimas, kiek intensyviai jie toliau

Stabai turgaus aikštėje

A. SOLZENICINAS

Aleksandr Isajevič Solženicin (g. 1918 m.) yra vienas iš žymiausių gyvųjų rusų rašytojų. 1945 metais jis bolševikų buvo suimtas ir sėdėjo kalėjime iki 1953 metų, po to buvo ištremtas į Kazachstaną, kur buvo susirgęs vėžiu. Chruščiovui esant valdžioje, buvo reabilituotas, bet pastaraisiais metais vėl apkalintas ir pašalintas iš sovietinių rašytojų sąjungos. Pačioj Rusijoj Solženicinas pagraisė savo knyga "Viena diena Ivano Denisovičiaus gyvenime", kurioje pavaizdavo šturpų stalininių metų terora. Kitos vėlesnės jo knygos išėjo tik užsienyje. Anglų kalba išleista: "The First Circle", "Cancer Ward", "Archipelag Gulag". Visų Solženicino veikalų pagrindinė tema yra šturpi laisvės troškiančio žmogaus situacija tą laisvę naikinantiems režimams.

Vidinė įtampa tvinko jame — neišsekanti, bet džiuginanti. Jis net jautė tikslią vietą, kurioje ji buvo: priešaky krūtinei, už kaulų. Įtampa lengvai jį spaudė, kaip šiltas oras pūslės sienelės, sukeldama malonų skausmą, kuris buvo kažkaip net girdimas. Tik jo garsai nebuvo šios žemės ir ne ta garų rūšis, kurią užgriebia mūsų ausys.

Tas jausmas buvo labai skirtingas nuo ano, kuris jį gundė persekioti Zoją paskutinių savaitių vakarais. Šitas jausmas nebuvo jo krūtinėje, bet visose kūno dalyse.

Jis nešiojo tą įtampą savyje, ją puoselėjo ir nuolatos jos klausėsi. Jis dabar atsiminė, kad buvo tą įtampą išgyvenęs jaunystėje, bet vėliau visiškai ją užmiršo. Kas buvo tas jausmas? Ar ilgalaikis? Ar jis nebuvo apgaulingas? Ar jis visiškai priklausė nuo moterų, kurios jį sujaudino? O gal kilo ir iš mistikos glūdinčios moteryje, prie kurios dar nesame pripratę ir su kuria nesame intymiai artimi? Ar vėlėliau jis nežūsta visiškai?

Pasakymas "pasidaryti intymiu" buvo dabar jam bereikšmis. O gal ne? Tasai jausmas krūtinėje buvo vienintelė jam palikusi viltis, kurią taip globiai saugojo. Jis tapo didysis siekimas, jo gyvenimo didžioji puošmena. Jis buvo nustebęs tuo, kas įvyko... Vėgės esimas apdovanojo visą vėžininkų paviljoną poreikiais ir spalvomis. Vienintelis dalykas, išgelbėjęs vėžininkų skyriaus nuytimą, buvo faktas, kad jie buvo... draugai. Iki šiol Olegas matydavo ją gana retai ir tai tik trumpą laiką. Ji padarė prieš kelias dienas jam kraujo perpylimą. Jiedu vėl gerai pasikalbėjo, nors ir ne taip laisvai kaip paskutinį kartą, nes be jų buvo dar kita galvestingoji sesuo. Jis padarė viską, kad tik greičiau iš čia išeitų. Bet dabar, atleidimui priartėjus, jį graužė liūdesys. Už — Tereke jis jau nematęs Vėgos. Kas atsitiks tuomet? Šiandien buvo sekmadienis. Tai vienintelė diena, kuomet nebuvo vilties jį pamatyti. Buvo šilta ir saulėta. Oras buvo ramus, pasirošęs dar labiau sušilti ir net perkaisti.

Olegas išėjo pasivaikščioti ligoninės skly-

pe. Jis įkvėpdavo tirštą šilumą, kuri minkėjo kūną. Jis mėgino įsivaizduoti, kaip ji praleidžia sekmadienį. Ką ji veikia?

Jo judesiai buvo tingūs, ne tokie kaip pirmiau. Jis jau nežengė tvirtai išilgai jo paties nubrėžtos tiesios linijos, staigiai neapsisukdavo, priėjęs jos galą. Jo žingsniai buvo silpni ir atsargūs. Kartais jis stapteldavo ir atsisėdavo ant suolo. Jei nebuvo arti žmonių, tai jis net išsitiesdavo. Tai toksai jis buvo šiandien. Jis vos pasivilkio. Jo chalatas nesusegtas ir atlapas. Susikūprinęs. Jis dažnai stapteldavo, užriesdavo galvą ir apžiūrėdavo medžius. Kai kurie iš jų jau turėjo plyšančius pumpurus, kitų lapai buvo tik pradėję augti: ažuolo lapai buvo dar visai nepasirodę. Bet vis tiek, visur buvo taip gerai.

Staiga, jis pamatė plotą, apaugusį skaisčiais žalia žole. Vietomis ji buvo nepaprastai aukšta. Buvo galima galvoti, kad ji pernykštė, jei ji neatrodytų tokia šviežia žalia.

Ant vieno tako, apiberto akinančiais saulės spinduliais, Olegas pamatė Sulūbiną. Jis sėdėjo ant sulūžusio, be atramos nugurai, siauro medinio suolo. Susigūžęs ant savo klubų, jis buvo taip susisukęs, kad atrodė esąs palinkęs į priešakį ir atsišokus atbulas. Jo ištiestos rankos ir sunerti pirštai buvo išprauti tarp suglaustų kelių. Sėdėdamas su nuleista galva ant vienišo suolo, tai saulės ryškiai apšviestas, tai šešėlių apgaubtas, jis atrodė kaip paminklas netikrumui.

Olegas nebūtų turėjęs nieko prieš atsisėsti prie Sulūbino. Jis dar nebuvo pagrindinai su juo išsikalbėjęs. Jis norėjo dar ir dėl to, nes stovyklose buvo patyręs, kad žmonės, kurie nekalba, turi savyje kažką ypatingo. Be to, Olegas, simpatizavo ir domėjosi Sulūbinu dar ir todėl, kad pastarasis palaikė jo pusę viename ginče.

Tačiau jis nusprendė praieiti pro šalį. Stovyklos irgi jį išmokino, kad kiekvienas žmogus turi teisę palikti vienas su savimi. Jis pripažino tą teisę ir nenorėjo jos pažeisti.

Jis ėjo pro šalį, bet lėtai, batusis žarstinėdamas žvyra. Sulūbinas matė batus. Jo akys sekė juos ir norėjo sužinoti kieno jie yra. Jis abejingai pažvelgė į Olegą ir rasi užsiminė: "Mudu esame iš vienos palatos, ar ne?" Olegas pajudėjo dar du lėtus žingsnius prieš tai, kai Sulūbinas užklausiančiai pasisūlė: "Ar jūs nepanorėtumėte atsisėsti?"

Sulūbinas movėjo aukštąsonius batus, o ne paprastas šluores, tik ant kojų pirštų kabėdams. Tai reikė, kad jis galėtų pasivaikščioti ir sėdėti lauke. Jo galva nebuvo pridengta. Prie viršugalvio buvo prilipę keli kuokšteliai žilų plaukų.

Olegas pasisuko į suolą ir atsisėdo, nors bandė sudaryti įspūdį, kad jam yra tas pat ar sėdėti ar vaikščioti, nors galvojo, kad būtų geriau atsisėsti. Jis žinojo, kad, kalbai

prasisėdėjęs, jis galės pateikti lemiantį klausimą. Atsakymas jį bi bus raktas, leidžias visą žmogų suprasti. Bet vietoj to, jis tik paklausė: "Taip, tai užporyt, ar ne, Aleksiejau Filipovičiaus?"

Jam nebuvo reikalingas atsakymas, kad tai bus užporyt. Visa palata žinojo, kad Sulūbinas bus tą dieną operuotas. Svarbiausia buvo, kad jis krepšai į jį "Aleksiejau Filipovičiaus". Dar niekas palatoje taip nesikreipė į tylųjį Sulūbiną. Atrodė, kad vienas senas karys kalbėjo su kitu.

Sulūbinas linktelėjo galva: "Tai paskutinė proga, nors šiek tiek pasišildyti saulėje".

"O ne, nepaskutinė", sugandė Kostoglotovas. Tačiau, žiūrėdamas primerktos akies kampą, jis galvojo, kad iš tikrųjų gali būti paskutinė. Sulūbinas valgė mažai, mažiau nei apetitas reikalavo. Jis saugojosi, norėdamas sumažinti skausmus, pasireiškiančius po gausesnės valgios. Bet tai mažindavo jo stiprumą. Kostoglotovas jau žinojo, kokią ligą turėjo Sulūbinas. "Tai jau nuspręsta, ar ne?"

"Jie nukreipia išmatas pro šone padary-

A. Solženicinas

tą angą?", jis paklausė. Sulūbinas sučiaupė lūpas, o paskui palingavo galvą. Jiedu tylėjo valandėlę. "Kaip ten bebūtų, yra vėžys ir vėžys", pasakė Sulūbinas, žvelgdamas prieš save, o ne į Olegą. "Viena vėžio rūšis suėda kita. Kaip jis bebūtų biaušus, vis tiek yra blogesni. Apie mano ligos rūšį negalima kalbėti su kitais, negalima prašyti priatarimo."

"Manasis yra toksai pat, aš galvoju".

"Ne, manasis blogesnis, kaip jūs besvarsitytute. Mano liga yra ypačiai pažeminanti, ypačiai atstumianti. Pasekmės yra žiaurios. Jei aš palikčiau gyvas — o ir tai yra didelė jėga — tai stovėjimas arba sėdėjimas šalia manęs, taip kaip dabar jūs, pavyzdžiui, bus nemalonūs. Kiekvienas stengsis būti toliau nuo manęs. Net jeigu kas bus ir arčiau manęs, aš vis tiek galvosiu — matai, jis tai

tik prisiversdamas pakencia... jis mane keikia. Tai reiškia, kad aš neteksiu žmonių draugijos".

Kostoglotovas galvojo valandėlę apie tai, tyliai švilpaukdamas, ne lūpomis, bet pro sukaštus dantis, išsiblaškusiai išpūsdamas orą. "Kągi, nelengva nuspręsti, kuriam iš mūsų yra blogiau", jis pasakė — "Yra net sunkiau nei dalyvauti varžybose dėl pasisekimo ar laimėjimo. Savo bėdos yra pačios biaušiausios. Pavyzdžiui, aš galiu galvoti, kad mano gyvenimas susiklostė ypač nelaimingai. Bet kaip aš galiu tai žinoti. Gal jūs buvo dar šiurkštesnis. Kaip aš galiu iš išorės nuspręsti?"

"Nespręskite, nes tikrai jūs suklysite", atsakė Sulūbinas. Pagaliau atsigrijęs jis žiūrėjo į Olegą neramiomis, ryškiomis, apvaliomis, krauju pasruvusiomis akimis. "Žmonės, skęstantys jūroje ar kasantys dykumoje šulinį vandeniui surasti, nėra patys nelaimingiausi. Pats nelaimingiausias žmogus yra tas, kuris kasdien, išeidamas iš savo namų, atsitrenkia viršugalviu į durų staktą, nes ji yra per žema. Kiek aš suvokiu, jūs kovojote kare, vėliau buvote darbo stovyklose. Ar tai tiesa?"

"Tikrai taip, ir dar daugiau. Be aukštojo mokslo, be pakėlimo į karininko laipsnį, amžinai ištremtas". Olegas skaičiavo punktus apgalvotai ir nesiskųsdamas. "Taip, ir dar vienas dalykas, jaunas žmogau, vėžys".

"Po vėlnių... Kasgi yra jaunas žmogus? Gal būt jūs galvojate, kad aš esu jaunas, nes turiu savo galvą ant savo pečių ir nesu išsiaušinęs naujo kailio".

"Kas liečia kitus dalykus, tai aš jums kai ką papasakosiu. Jums neteko per daug meluoti — ar jūs tai supratote? Mažiausia, jūs nebuvote verčiami per daug meluoti — ar jūs tai supratote? Mažiausia, jūs nebuvote verčiami per daug žemai lankstyti. Jūs turite tai įvertinti... Jūsų žmonės buvo areštuojami. Tačiau mes buvome varomi į mitingus jums nukaukinti. Jie žudydavo jūsų rūšies žmones. Tačiau jie vertė mus atsisototi ir plojimai užgirti padarytus sprendimus... Ne tik pirmtai plojimu, bet ir reikalaujti šaudomųjų būrių. Ar atmenate, ką jie rašydavo laikraščiuose? — "Kaip vienas žmogus visa tarybinė tauta sukilo pasipiktinime išgirdusi neturintį pavyzdžio šlykščius nusikaltimus..." Ar jūs žinote ką "Kaip vienas žmogus" mums reiškia? Mes buvome, individualiios žmoniškos būtybės... ir paskui staiga mes tapome "Kaip vienas žmogus". Plodami mes privalėjome laikyti mūsų stiprias rankas aukštai ore, kad tie aplink mus ir tie estradoje tai matytų. Nes kasgi nenorėjo gyventi? Kas prieš tai pasipriešino? Kur jie yra dabar? Aš pažinau vieną — Dimą Olitskį — jis susilaikė. Jis neprieštaravo, o gerasis dangau. Jis tik susilaikė, balsuojant Indrustrijos partijos narių sušaudymą."

"Pasiaušink", jie šaukė, "Pasiaušink". Jis atsistojo. Gerkle buvo sausa kaip kaulas. "Aš galvoju, jis pasakė, kad dvyliktais revoliucijos metais, mes privalome surasti kitokias numalšinimo priemones..." — "Ah, niekšas, Bendrininkas. Priešo agentas". Kitą rytą jis gavo kvietimą atvykti į GPU... ir ten jis paliko visam gyvenimui".

Sulūbinas lankstė savo sprandą ir sukinėjo galvą iš vienos pusės į kitą. Palinkęs į priešakį ir atsilenkęs atbulas, jis sėdėjo ant suolo kaip didžiulis paukštis ant nepritaikintos jam laktos.

Kostoglotovas nudavė nesupratus Sulūbino gyriaus.

"Aleksiejau Filipovičiaus", jis pasakė, "visa priklausė nuo skaičiaus, kurį ištraukiat. Jei padėtis apsisvertų, tai visa pradėtų vykti atvirkščiai: jūs būtute kankiniai, o mes prisitaikėliai. Tačiau dar reikia pridurti žmones, tokie kaip jūs, suprantantys kas vyksta, kurie suprato tai nuo pat pradžios, išgyveno deginančias kancijas. Bet tie, kurie tikėjo, kad taip turi būti, to neišgyveno. Jų rankos buvo suteptos krauju, tačiau, antra vertus, jos nebuvo suteptos krauju, nes jie nesuprato tikrovės".

Senas žmogus pažūrėjo į jį įžambiniu, svilinančiu žvilgsniu. "Kas buvo tie žmonės, kurie tikėjo?", jis paklausė.

"Nagi, aš. Iki pat karo su Suomija".

"Tačiau, kiek yra tokių, kurie tikėjo ar tokių, kurie nesuprato? Aš žinau, kad negalima per daug reikauti iš vaiko. Bet aš tikrai negaliu prileisti, kad visi žmonės tapo staiga silpnopročiai. Aš negaliu į tą tikėti. Aš nenoriu. Senais laikais dvaro ponas, stovėdamas rūmų prieangyje, kalbėdavo visokius niekus, bet baudžiauninkai tyliai šypsojosi į savo barzdas. Dvarponis ir šalia stovintis anstoliai tai matė. O laikui atėjus nusilenkti, visi kaip vienas žmogus nusilenkdavo. Ar tai įrodo, kad ūkininkai tikėjo ponu? Kokios rūšies asmuo jūs turite būti, kad tuo tikėtumėt?"

Sulūbinas širdo vis labiau. Jis turėjo veidą, kurį stiprus susijaudinimas smarkiai iškreipdavo ir pakeisdavo, nepalikdamas nė vieno ramaus bruožo.

"Apie kokią žmonių rūšį mudu kalbame?", jis tęsė. "Staiga visi profesorai ir visi inžinieriai pasiverčia kenkėjais. Ir tuo tikima. Pilietinio karo metu geriausi divizionų komandieriai tampa vokiečių ir japonų šnipais. Ir į tą tikima? Lenino visa senoji gvardija parodoma, kaip niekšiškos išgamos. Ir į tą tikima. Jo paties draugai ir pažistami nukankinami kaip liaudies prieštai. Ir tuo tikima. Milijonai rusų karių išdžioda savo kraštą. Ir vis tuo tikima. Ištiesios tautos, seniai ir didikai, sunaikinamos. Ir vis jis tuo tiki. Tai kas per žmogus jis yra, aš noriu paklausti? Jis yra beprotis. Bet ar gali visa tauta būti bepročiai? Ne, jūs turite man atleisti. Žmonės yra pakankamai protingi. Yra daug paprasčiausių žmonių norėjo gyventi. Sakoma, didelės tautos turi dėsni — ištesėti ir išlikti gyvomis. Kuomet kiekvienas iš mūsų numirs ir Istorija, atsisotys prie kampo, paklaus "Kas jis buvo?" bus tik vienintelis galimas Puškino atsakymas. "Mūsų niekšiškais laikais... Žmogus buvo tironas, išdavikas ar kalinys". Olegas krūptelėjo. Jis nežinojo eilėrašcio, kuris buvo perversiančiai teisingas. Poetas ir teisybė beveik fiziškai sutapo. Sulūbinas, mojuodamas atkištu pirštu, prabilo: "Poetas nesurado eilėraštyje vietos žodžiui "kvailas", nors jis žinojo, kad jų yra pasaulyje. Ne, faktiškai yra tik trys galimi atve-

(Nukelta į 5 pusl.)

TARP ŽYDROJO IR JUODOJO ROMANTIZMO

DR. JONAS GRINTUS

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

Abejonės dėl realizmo

Turėdami šitokios romantinės inspiracijos šiandieninį kūrinį, kaip J. Marcinkevičiaus "Mindaugas", suabejojame ir dėl realizmo, kaip svarbiausios krypties lietuvių literatūros. Todėl pradėdame klausiti, ar pirmasis didysis lietuvių literatūros kūriny — Kristijono Donelaičio "Metai" nėra bent per pusę romantiškas, nors esame įpratę tą poemą laikyti pirmuoju realistiniu kūriniu net visuotinės literatūros plotmėje.

Be realistinių sugestijų iš šalies galime nesunkiai pastebėti, kad "Metų" autoriaus idealistinė pasaulėžiūra, jo poemą reikiama protestas prieš civilizacijos nuvargintus aristokratus, jo simpatijos pasaulietiškos civilizacijos nesugadintiems žmonėms — lietuviams baudžiauninkams, — Donelaičio jautrumas gamtai — vis tai romantiškai bruožai, kurie stipriai konkuruoja su realistiniais tamsiais baudžiaivos bei

papročių paveikslais, su realistiniu vaizdavimo būdu ir dažnai tokia pat kalba. Taigi būtų teisinga Donelaičio "Metus" laikyti pusiau realistine, pusiau romanti-ne poema, jei kam nepatiktų integralinio realizmo vardas.

Priešus prie šitokių išvadų dėl senojo Donelaičio ir jaunojo Marcinkevičiaus, pradėdi pastebėti, kad tikrųjų realistų su tamsiu pamušalu lietuvių literatūroje nėra daug. Kaip realistai abejonių nekelią D. Poška, Žemaitė-Zyman-tienė, Lazdynų Pelėda-Lastauskienė, J. Baltušis, J. Paukštelis, V. Ramonas, K. Barėnas, Al. Baronas ir dar vienas antras, bet už šiuos vyresnis Vienuolis-Zukauskas jau turi romantinių pradų. Ši tokių pradų dar daugiau rastume didžiuosiuose mūsų literatūros stulpuose kaip A. Baranauskas, A. Vienuolis, V. Pietaris, Mairo-nis, Vaižgantas, M. Pečkauskaitė, V. Krėvė, B. Sruga, Putinas, neišskiriant nė J. Aisčio, B. Braz-džionio, K. Bradūno, N. Maza-laitės. Neužsivėrusiu, tur būt, nė A. Vaičiūnaitis, J. Gliada, J. Kra-

likauskas, Alė Rūta, jei jų kūrinuose atrastume vieną antrą romantinį bruožą.

Matant šitokią romantizmo pradų persvarą, savaime peršasi mintis, kad reikia kritiškai peržiūrėti lietuvių literatūros istoriją bei išryškinti lietuvių rašytojuose tuos nerealistinius pradus, kuriuos tur būt, tyčiom užtemdė K. Korsako redaguota "Lietuvių literatūros istorija". Platesnis tų pradų atskleidimas galėtų daugiau padėti, pozityviai sprendžiant meno ir literatūros krizę, negu socialistinis realizmas, arba piršimas sekto taisykloms modernios literatūros pavyzdžiais, kuriuos čia pavadiname antiromantizmu, arba juoduojų romantizmu. Mūsų tautos situacijoje mėgavimasis šitokia literatūra būtų nevaisinga, prabanga.

Tačiau pasakymas prieš tariamo avangardizmo prabangą jokiū būdu nereikšia noro ativer-ti mūsų literatūrą nuo šių dienų pasaulio. Priešingai, juo reikia domėtis, jame veikliai dalyvauti ir jo problemas spręsti pozityviai originalia kūryba, o ne bergždžių atvejų madingu sekimu. Tiesa,

kad ir mūsų rašytojai nujaucia-mądu pavojų rimtajai literatūrai. Tai neblogai liudija vadinamojo absurdinio teatro neseni lietuviški kūriniai.

Savitai integralinio realizmo keliu

Anoje geležinės uždangos pusėje neabejotinai sąlytį su madingu absurdo teatru turi Juozas Grušas ir Kazys Saja, o šioj uždangos pusėje — Kostas Ostrauskas ir Anatolijus Kairys. Iš šių keturių rašytojų trys absurdinio teatro mėgstamas priemonės vartoja savarankiškai — ne žiūrovams apsvaiginti beprasmybės tvaiki, bet pozityviai spręsti įvairioms problemoms. Sakysim, A. Kairys, vartodamas atbulinį veiksmą, groteską bei alegorijas savo dramose ("Viščiukų ūkis", "Curriculum vitae", "Palikimas" ir "Sviesa"), tas priemonės pajungia pozityviems, patriotiniams uždaviniais, nors dėl šių visuomeniškai pedagoginių intencijų nukentčia kūrinių irracionalinis gilumas. Šiuo atžvilgiu atrodo laimingesni K. Saja su savo "Ma-

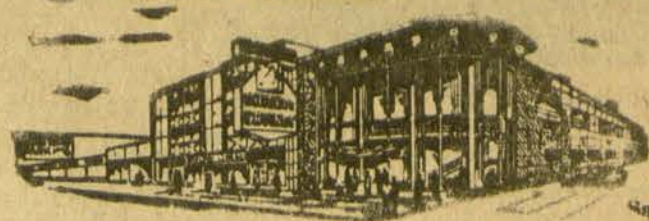
(Nukelta į 5 pusl.)

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
RIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Chicago Savings
and Loan Association

NEW
RATES

Kaskaitos apdraustos iki \$70,000

6% PER ANNUM
OF \$5000.00 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00
One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00 OR MORE
6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
PASSBOOK ACCOUNTS
\$100.00 Minimum

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

STABAI TURGAUS AIKSTĖJE

(Atkelta iš 4 pusl.)

jai. Kadangi aš neatsimenu buvęs kalėjime, kadangi tikrai žinau nesu buvęs tironu... tokiu atveju, reiškia...". Šulūbinas nusišypsojo. Paskui pradėjo kosėti. "Tai reiškia..." Bekosėdamas, jis suposi ant savo šlaunų tai ir priekį, tai i užpakalį.

"Ar jūs galvojate, kad toksai gyvenimas buvo lengvesnis nei jūsų? Visą gyvenimą aš skendėjau baimėje. Tačiau aš dabar noriu pasikeisti vietomis su jumis".

Kaip Šulūbinas, Kostaglotovas linksėjo pirmyn ir atgal, pliumtelėjęs ant siauro suolo kaip skiauterėtas paukštis ant laktos. Jų juodi, nuožulniai pasvirę šešėliai gulėjo sustirę priešais juodu ant žemės.

— "Ne, Aleksiejau Filipovičau, jūs klystate. Tai perdaug urminis pasmerkimas, perdaug grubus. Mano supratimu, išdavikai buvo tie, kurie rašė įskundimus arba buvo liudininkai. Tokių yra milijonai. Galima skaičiuoti, kad kiekvienam įskundėjui atitenka vienas, sakykim, du ar trys kaliniai, ar ne? O tai įrodo, kad jų yra milijonai. Bet kiekvienas iš jų užrašyti išdavikui, tai per greitas sprendimas. Ir Puškinas pasiskubino. Audra nulaūžia medžius, bet žolė tik sulenkia. Ar tai reiškia, kad žolė išdavė medį. Kiekvienas turi savo gyvenimą. Jūs pats pasakėte, kad tautos įstatymas yra išlikti gyva."

Šulūbinas taip susiraukė, kad dingso jo akys ir tik likutis jo burnos buvo matomas. Trumpą akimirką buvo matomos jo didelės apvalios akys bet tuojau jos dingdavo, palikdamos tik raukšlėtą, aklą odą.

Jis leido atsipalaiduoti veidui. Jo akyse buvo tokios pačios tabakiniai rudos lėlikės, tokie patys paraudonėję akių baltymai. Bet

dabar jų žvilgsnis buvo drumstas. Staiga jis pasakė: "Gerai, bandykime išreikšti tai švelnesne forma — minios instinktu, baimė palikti vienam, už bendruomenės ribų. Čia nėra nieko naujo. Francis Bakon'as sugalvojo dar XVI šimtmečio stybų doktriną. Jis teigė, kad žmonės nelinkę gyventi grynu pažinimu. Todėl jiems yra taip lengva užteršti mokslo prietarus. Prietariai yra įvairūs stabai... "Padermių stabai", Bakon'as juos vadina "urvų stabais".

Kuomet jis pasakė "urvų stabai", Olego sąmonėje gimdavo tikroviškas urvas, dūminis, su ugniviete viduryje, kur laukiniai keptė mėsa. O urvo gilumoje, beveik nežvelgiamas, stovėjo melsvas stabas... "Teatro i-dolai"... Kur tas ypatingas stabas galėjo būti randamas? Prieangyje? Uždangoje? Ne, tinkamesnė vieta galėtų būti teatro prieškajų esąs skveras, sodno centre.

"Kas yra teatro stabai"? Teatro stabai yra kitų orios nuomonės, kuriomis asmuo nori vadovautis, vertinti jomis tai, ko pats nėra patyręs.

— "Bet taip labai dažnai atsitinka". — "Tačiau kai kada jis yra pats tai patyręs, tik jam yra patogiau netikėti tuo, ką yra matęs." — "Aš mačiau tokių atsitikimų"... — "Kitas teatro stabas yra per didelis palinkimas sutikti su mokslo įrodymais. Kai kurie vadina tai savanorišku kitų žmonių klaidų priėmimu." — "Tai yra puiku", pasakė Olegas. Ta idėja jam labai patiko. "Savanoriškas kitų klaidų priėmimas... Tikrai taip". "Pagaliau, esama stybų turgaus aikštėje." "Tai buvo lengviausia išsivaizduoti: alebastingas stabas, aukštai iškilęs virš knibždančios aikštės minios". "Turgaus aikštės stabai yra klaidos, kylančios iš žmonių tarpusavio santykiavimo ir drauginio gyvenimo. Tai klaidos, kurias žmogus daro iš įpratimo, vartodamas kai kuriuos posakius ir formules, pažeidžiančias protavimą. Pvz. "Liaudies priekas"... Nė vienas iš mūsų "Išdavikas". Pakanka prikerkti vieną iš tokių posakių bet kuriam žmogui, ir visi jo išsižadės".

Šulūbinas pabrėždavo kiekvieną tų šūkių, išsiviesdamas pirma vieną, o vėliau kitą ranką. Ir vėl jis atrodė kaip su pakirptais sparnais paukštis, bandydamas kreivais ir nerangiais judesiais pakilti ir skristi.

Saulė buvo karštesnė nei paprastai būna pavasarį, ir gerokai įkaitino jų nugaras.

Medžių šakos dar nebuvo susiraužę ir nemetė šešėlio. Dangus dar nebuvo išblėgęs nuo pietų saulės karščio. Tarp baltų dribsnių mažų plaukiančių debesų buvo dar matomas jo žydrumas.

Tačiau Šulūbinas arba to nematė arba netikėjo tuo ką matė. Jis, iškėlęs vieną pirštą aukščiau savo galvos ir jį kratydamas, pasakė: "Ir virš visų stybų yra baimės dangus su kabančiais pilkais debesimis. Kai kada vakarais susirenka stori, žemi debesys, juodi ir pilki debesys, nors dar nematyti artėjančios audros. Anksti nusileidžia tamsa ir niūrumas. Visas pasaulis skleidžia neįtikėtiną. Ir atsakub didelis noras eiti ir pasislėpti po mūrinio namo stogu ir lindėti su šeima prie ugnia vietės. Aš gyvenau po tokiu dangumi jau dvidešimt penkerius metus, o gal ne dvidešimt aštuonerius, tai galite patys suskaičiuoti. Pradžioje aš tylėjau dėl mano žmonos, paskui dėl mano vaikų, galop dėl mano paties nuodėmingo kūno. Tačiau mano žmona mirė. Ir mano kūnas yra tik pilnas išmatų maišas. Joms išeiti bus išgręžta viename kūno šone anga. Ir mano vaikai išaugo tokie kietaodžiai, beširdžiai. Net neįmanoma suprasti, kodėl taip įvyko. Ir kuomet mano duklė netikėtai pradėjo man rašyti — laikas paskutinių dviejų metų ji atsiuntė man tris laiškus, ne į čia, bet į mano namus, tai išaiškėjo, kad ji tai padarė spaudžiama partinės organizacijos, pareikalavusios su-norminti santykius su tėvu. Ar kas gali tą suprasti? Bet jie nereikalavo to iš mano sūnaus..."

Šulūbinas atsisuko į Olegą ir papešiojo krūvingus antakius. Visa jo išvaizda buvo pasiūsiuši. Staiga Olegas sužinojo, kas jis esąs — jis esąs išprotėjęs malūnininkas iš Dargomizskio operos Rusalka. "Aš malūni-

ninkas? Aš nesu malūnininkas, aš esu varnas."

"Aš net gerai neatmenu, gal būt tuos vaikus aš tik sapnavau, gal jų visai nebuvo... Paklausk, ar žmogus gali pasidaryti toks kaip trinka? Trinkai yra vis tiek ar drybsoti vienai ar tarp kitų rastigalių.

Mano gyvenimo būdas yra toksai, kad jei aš neteksiu sąmonės, nugriūsiu ant grindų ir numirsiu, tai niekas manęs daug dienų nesuras, net mano kaimynai. Tačiau klausyk! Jis stipriai sučiupo Olegą už nugaros tarsi išsigandęs, kad Olegas jo negirdės. "Aš dar vis saugausi, taip kaip pirmiau, aš dariausi aplink. Aš žinau, kad išspasakojau palatoje, bet aš niekuomet nedrįstu nieko pasakyti Kokandoje ar darbovietėje. O jei aš dabar jums pasakojau, tai tik dėl to, kad jie jau atstumią vežimėlį, kuriame vėš mane operacijai... Net ir dabar aš nieko nepasakysiu, jei čia būtų trečias asmuo. Ne, niekuomet. Taip iš tikrųjų yra. Tai yra siena, prie kurios jie pristūmė... Aš esu baigęs žemės ūkio akademiją. Ten buvo platūs istorinio ir dialektinio materializmo kursai. Tačiau tuomet ažuolai pradėjo griūti. Muratovas virto žemės ūkio akademijoje. Tuzinai profesorių buvo areštuoti. Reikalavo prisipažinti padarius klaidas. Aš prisipažinau. Reikalavo jų atsižadėti. Aš atsižadėjau. Nedidelis nuosimtis sugebėjo išlikti. Taigi, aš buvau nuosimčio dalis. Aš pradėjau studijuoti grynąją biologiją. Aš pasijutau esąs ramiam danguje. Tačiau tuomet vėl prasidėjo valymas. Ir dar koksai! Biologijos departamentu profesorius katedros buvo iššluotos aštria šluota. Jie pageidavo, kad nutrauktumėte dėstyimą. Labai puiku. Aš tai padariau. Aš dar toliauėjau — pasidariau asistentas. Aš sutikau tapti mažų žmogelių."

Jis visumet buvo toks tylus palatoje, o dabar kalbėjo nepaprastai laisvai. Galima buvo manyti, kad viešas kalbėjimas buvo jo kasdieninis užsiėmimas.

— "Jie naikino veikalus, kuriuos parašė

didieji mokslininkai. Jie keitė mokymo planus. Puiku. Aš sutikau su visu kuo. Jie patarė, kad mes suderintumėme anatomiją, mikrobiologiją ir neuropatologiją su vieno nemokšos agronomo ir vieno sodininkystės eksperto teorijomis. Bravo! Aš sutinku! Aš balsavau už."

Ne. To buvo per mažą. Ar nesutiktumėte atsisakyti asistentūros? Gerai, aš nesiginčijau. Aš nutariau paruošti naujus metodus biologijos dėstyimui mokyklose. Tačiau mano pasiaukojimas nebuvo priimtas. Iš manęs atėmė visus darbus. Labai puiku. Aš sutikau būti knyginku tolimajame Kokande. Aš ilgai traukiausiu. Vis dėlto aš esu gyvas i mano vaikui baigę universitetą. Bet tuomet knyginkininkai gavo slapto valdžios instrukcijas: sunaikinti kai kurių autorių knygas. Puiku. Tai nebuvo mums nauja. Ar prieš dvidešimt penkerius metus aš nebuvau paskelbęs, kad reliatyvybės teorija yra kontrrevoliucinis obskurantizmas? Tad aš padariau sąrašą. Mano partijos sekretorius ir ypatingo skyriaus atstovas jį pasirašė. Ir mes kimšome knygas į krosnį... Į krosnį visas genetikas, kairiąją estetiką, etiką, kibernetiką, aritmetiką... Jis vis dar galėjo juoktis, tas išprotėjęs varnas. Kodėl kurti laužus gatvėje? Nereikalinga histronika! Leiskite tai padaryti ramiam kampelyje, leiskite sumesti knygas į krosnį. Krosnis mus šildo!

Vis dėlto pavyko išsaugoti šeimą. Mano duklė yra provincinio laikraščio redaktorė. Ji net parašė lyriškus eilėraščius."

Kur kas jam per platus ligonio chalatas atrodė dabar kaip pora bejėgių sparnų.

"T-a-i-p, aš sutinku", tik tiek galėjo pasakyti Kostaglotovas. "Jūsų gyvenimas nebuvo lengvesnis už mano."

"Iš tikrųjų, taip", pasakė Šulūbinas, gaudydamas orą. Jis atsisėdo patogiau ir pradėjo ramiau kalbėti. Aš labai norėčiau atspėti šitų kintančių istorijos laikotarpių mįslę.

(Bus daugiau)

TARP ŽYDROJO IR JUODOJO ROMANTIZMO

(Atkelta iš 4 pusl.)

mutų medžioklė" ir J. Grušas su savo drama "Meilė, džiazas ir velnias". Ypač gili atrodo ši pastaroji tragikomedija.

Kadangi paskaitos rėmai neleidžia tų dramų nagrinėti, todėl ir čia plačiau nekalbėsime nei apie A. Kairio, nei apie K. Sajos pastarųjų metų kūrinius. Tačiau pavyzdžio reikalui negalima nepasakyti kelių žodžių apie J. Grušo "Meilė, džiazą ir velnią".

Ši aktuali tragiškoji komedija yra pavyzdys, kuris akivaizdžiai parodo, kaip realistinėmis, groteskinėmis, alegorinėmis ir romantinėmis priemonėmis galima sukurti sintetinį pozityvaus skambesio kūrinių, nors jis atrodo atremtas į juodas aktualijas — į didmiesčių suvalkatėjusį ir sužvėrėjusį jaunimą, kurio atstovai tin-ka juodajam romantizmui. Šitame kūriny didžiausias J. Grušo meninis laimėjimas — nuostabus, kontrastiškai sukurtas, nelaimingos septyniolikmetės Beatričės, kasdieniškai vadinamosios Betos, personažas. Ši valkataujančių jaunuolių draugė brutaliam didmiesčio padugnių pasauly vis dėlto sugeba išlaikyti ir jautrią, idealus mylinčią, artimui besiaukojančią širdį ir skaisčią sielą. Nors sužvėrėjusių draugų aplinkoj Beatričė žūsta, bet kaip tik žūdamas įaini iškelia meilės idealo skaisumą. Jis nušviečia kriminalinį juodumą valkatyno, kuriam skaisybės sunaikinti vis dėlto nepavyko.

Bet čia tuoj reikia pridurti, kad išpūdingą Beatričės personažą J. Grušas yra sukūręs kontrastu metu, t.y. iš esmės romantiniu metodu. Per šį retą, simbolišką, bet gyvą personažą autorius parodo kilnaus, humanistinio, gal būt, krikščioniško idealo grožį, kurį mergaitė įdiegė į auklėjusi močiutė. Dėl šio idealo susidūrimu su didmiesčio tikrovės šurpila tamsa "Meilė, džiazas ir velnias" gali būti pavadintas naujojiškų romantikos kūriniu. Bet, jei kam šios tragiškosios komedijos priskyrimas romantizmui atrodytų per

drąsus, ją būtų galima rikiuoti į integralinio realizmo kūrinių eilės. Integraliniam realizmui įtinai tikėtų dėl to, kad J. Grušas tame savo kūriny neneigia jokio būties aspekto, nieko, kas yra ir gali būti. Iš kitos pusės, jis vartoja visas priemones — realistines, romantines, simbolines, alegorines, groteskines, — kiek jos tinka jo pagrindiniam meniniam tikslui: šurprios tikrovės ir idealo grožiui atskleisti. Tai integralinio realizmo metodas.

Pabaigai belieka trumpai pasakyti tai, kas buvo dėstyta plačiau. —Stovint prieš komunistų brukamą socialistinį realizmą ir prieš juodąjį šių dienų romantizmą, kurį mums perša neornamentuotos generacijos kai kurie literatūros kritikai, negalima užmiršti, kad žydriojo romantizmo, kuris Europos literatūroj dar nėra išblėjęs. Išaugęs iš krikščioniškųjų pradų, anas romantizmas yra padėjęs susiformuoti patiems žymiausiems lietuvių literatūros stulpams. Jo kai kurie pradai dar gaivina literatūrinę kūrybą ir šiandien Lietuvoje taip pat kaip krikščioniškojo humanizmo ilgesys. Tačiau romantizmas ir krikščioniškas humanizmas telpa integraliniame realizme, kuris ne-neigia jokio būties aspekto ir iš anksto neatmeta jokių literatūrinių priemonių. Ši sintetinė kryptis galėtų suartinti lietuvių rašytojus Rytuose ir Vakaruose bei pozityviai prisidėti, sprendžiant literatūrinę krizę pasauly. Kas į šį sprendimą nesijaustų pajėgus įsijungti sava kūryba, iš to būtų lauktina minčių pritarimo ir konkrečios paramos tai lietuvių literatūrai, kuri nori stovėti aukščiau žemės bent per metra, kaip galvojo Balys Sruoga. 1970.VII.20

Jauna mergina atėjusi į krautuvę kreipėsi į pardavėją:

— Norėčiau pirkti kokią tiksląmą dovaną vienam vaikui, kuris rašo ilgus ir gan modernius eilėraščius.

— Manau, kad tinkamiausia dovana būtų, pintinė cigare-tėms, — patarė pardavėjas.

SAVERS SAVE. SPECULATORS WORRY.

WHAT IT MEANS TO BE A STANDARD FEDERAL SAVER...

Starting a savings account with Standard Federal is the beginning of a new experience... an experience of complete confidence and assurance. It's the big reason so many savers come to Standard Federal.

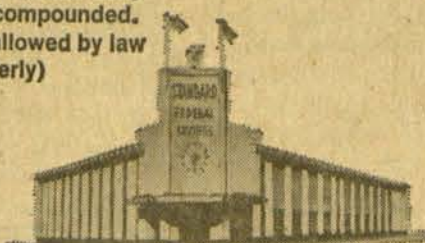
They are confident in the management which has made Standard among our nation's most respected and strongest savings institutions. They know they can get their hard-earned savings whenever they need them. Our record of over 61 years of safety and ready availability of funds gives them confidence in knowing that they can have their money at any time. And what is equally important is that they will get back every dollar they saved in full... plus interest (currently the highest rates allowed by law).

If you are looking for a good, sound, proven investment, free of the dangers of wild market fluctuations, consider a savings passbook or certificate account at Standard Federal. Join the over 60,000 savers who can look with satisfaction and assurance to a growing insured savings account at this outstanding savings institution — Standard Federal.

	ANNUAL YIELD	ANNUAL RATE	MIN. BALANCE	MIN. TERM
CERTIFICATE ACCOUNTS	6.18%	6.00%	\$5,000	TWO YEARS
	5.92%	5.75%	\$1,000	ONE YEAR
Gold Eagle PASSBOOK ACCOUNTS	5.39%	5.25%	\$50	3 MONTHS

- Regular Passbook Account, 5% annual rate, yields 5.13% per year when compounded.
- Highest savings interest rates allowed by law
- Compounded Daily (Paid Quarterly)

ASSETS OVER \$145,000,000
RESERVES OVER \$12,900,000

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 847-1140

SERVICES • A Variety of Insured Savings Plans • Home Mortgage Loans • Christmas Club Accounts
Vacation Club Accounts • Travelers Checks • United States Savings Bonds
• Free Savings Transfer Service • Free Parking

OFFICE HOURS • Monday & Thursday, 9 a. m. to 2 p. m. • Tuesday & Friday, 9 a. m. to 4 p. m.
• Saturday, 9 a. m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted

NAUJI PATVARKYMAI

Dabar galioja persiuntimui apmokėtu maitu siuntinių į U.S.S.R.

Palengvinama daiktų klasifikacija, kaikiuriems dalykams pakeičiamas maitas, ir t.t.

SENA PATIKIMA FIRMA

Ir toliau tarnauja vis augančiai Klientūrai, yprastu tradiciniu būdu, kaip tarnavo 40 save egzistavimė metų. Jei esate vienas iš tūkstautių mūsų patenkintų klientų, dėkojame jums už jūsų paramą. Jei ne, prašome išbandyti mūsų patarnavimą ir tada jūs mums dėkositė.

PASTU GAUNAMI SIUNTINIAI TĄ PACIĄ DIENĄ PARUOSIAMU PERSIUNTIMUI.

Naujausio katalogo ir naujausių patvarkymų kreipkitės į
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
723 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
TEL. — 215 925-3455

NEW YORK CENTRAL OFFICE
220 Park Ave. South, New York, N. Y. 10003
TEL. — 212 982-8410

Arba į bet kurį mūsų skyriaus atstovą

PHILADELPHIA, PA. 19123 1013 N. Marshall Street WA 5-8878	ELIZABETH, N. JERSEY 07201 956A Elizabeth Street 354-7608
BAITIMORE, MD. 21224 3206 Eastern Avenue DI 2-2374	HAMTRAMCK, MICH. 48212 11415 Jos. Campau Avenue 365-0350
SO. BOSTON, MASS. 02127 390 West Broadway AN 8-8764	KANSAS CITY, KANSAS 66102 18 South Bethany AT 1-1757
CHICAGO, ILL. 60632 4102 Archer Avenue Tel. 254-4144	MIAMI, FLORIDA 33138 8405 Biscayne Boulevard FR 9-8712
BRANCH CHICAGO, ILL. 60622 2242 W. Chicago Avenue BE 5-7788	MINNEAPOLIS, MINN. 55418 2422 Central Ave. N.E. (612) FE2-4908
CLEVELAND, OHIO 44110 787 East 185th St. 486-1836	NEW BRITAIN, CONN. 06052 97 Shuttle Meadow Avenue Tel. 224-0820
DETROIT, MICH. 48210 6460 Michigan Avenue TA 5-7560	NEW YORK, N. Y. 10003 101 First Avenue OR 4-3930
OMAHA, NEBR. 68107 5524 So. 32nd Street 731-8577	PARMA, OHIO 44134 6432 State Road 749-3033
PITTSBURGH, PA. 15222 246 Third Avenue GR 1-3712	ROCHESTER, N. Y. 14621 653 Hudson Avenue BA 5-5023
LOS ANGELES, CALIF. 90020 2841 Sunset Blvd. 213-382-1568	VINELAND, N. J. 08360 Parish Hall West Lands Avenue 609-691-8423
SAN FRANCISCO, CAL. 94122 1236 — 9th Avenue LO 4-7981	SEATTLE, WASH. 98103 1512 N. 39th Street ME 3-1853
TRENTON, N. J. 08611 730 Liberty Street LY 9-0163	SOUTH RIVER, N. J. 08882 168 Whitehead Avenue 257-2113
WORCESTER, MASS. 01604 82 Harrison Street 417-798-3347	HARTFORD, CONN. 06103 11 Charter Oak Ave. 249-6255

CENTRAL OFFICE NEW YORK

220 Park Avenue South
New York, N. Y. 10003 — Tel. 212 — 982-8410

GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra PODAROGIFTS, INC.
Igalioji imti dovanų užsakymus iš Sovietų gamintų daiktų: automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų, motociklų, rūbų ir t. t.

LEIDINIŲ DAUGIAŽODŽIŲ PAVADINIMŲ RASYMAS

STASY BARZDUKAS

Tai antrasis klausimas, taip pat gyvai svarstytas JAV ir Kanaos lietuvių mokytojų studijų savaitės dalyvių pokalbiuose Dainavoj. Ir šiuo klausimu jie norėtų JAV LB Svetimo Tarybos sudarysimos specialistų komisijos pasiskaidymo.

Knygų daugiažodžių pavadinimai

Knygų daugiažodžių pavadinimus dabar esam linkę rašyti vienodai: didžiąja raide rašom tik pirmąjį žodį, o visus kitus žodžius mažosiomis raidėmis. Ir svetur, ir ok. Lietuvoje, pvz.: V. Krėvės "Dainavos šalies senų žmonių padavimai", Maironio "Pavasario balsai" ir "Vytautas pas kryžiuočius", K. Būgos "Kalba ir senovė" (Lietuvių kalbos vadovas, Vokietija, 1950), romanai "Altorių šešėly" ir "Kalyvo Ignoto teisybė", eilėraščių rinkinys "Laktingala negali nečiulbėti" (Lietuvių kalbos rašybos žodynas mokykloms, Kaunas, 1958), Rygiškių Jono "Lietuvių kalbos gramatika", A. Baranausko "Anykščių šilelis" (dr. P. Jonikas, Lietuvių kalbos istorija, 1952 m.). Šitaip taip pat rašom muzikos bei meno kūrinių, straipsnių ir apskritai visų leidinių pavadinimus: M. K. Čiurlionio "Saulės sonata", baletas "Ant marių kranto", pasakėčia "Arklys ir lokys", straipsnis "Kirčio ir priegaidės mokslas" ir kt.

Laikraščių ir žurnalo pavadinimai

Laikraščių ir žurnalo daugiažodžių pavadinimus rašom jau nevienodai. "Lietuvių kalbos vadovas", sekdamas "Nepriklausomaj Lietuvių susidariusiu politiku, teikia laikraščių, žurnalo ir kitų tolygių leidinių daugiažodžių pavadinimų visus žodžius rašyti didžiosiomis raidėmis: Lietuvos Žinios, XX Amžius, Tautos Mokykla, Mokykla ir Gyvenimas, Lietuviškoji Enciklopedija, Tauta ir Žodis (jungtukai rašomi mažąja raide). Šitaip rašo dr. P. Jonikas savo "Lietuvių kalbos istorijoje": Lietuviškoji Enciklopedija, Lietuvių Tauta, Naujoji Romuva, Svetimo Darbas, Tauta ir Žodis. Dr. Pranas Skardžius naujausiam savo veikalui "Lietuvių kalbos kirčiavime" (Čikaga, 1968) jau rašo dvejopai: Gimtoji Kalba, bet Tauta ir žodis.

Ok. Lietuvoje laikraščių bei žurnalo daugiažodžių pavadinimams taikoma ta pati knygy daugiažodžių pavadinimų rašyba — didžiąja raide rašomas tik pirmasis žodis: Tarybinė mokykla, Kalbos kultūra, Literatūra ir kalba, Gimtoji kalba, Tauta ir žodis, Naujoji romuva ir kt.

Kabučių vartojimas

Iš duotųjų pavyzdžių matyti, kad tekstuose knygy ir visų kitų spaudinių pavadinimais paprastai suimami ir kabutėmis. Tačiau pavadinimus galime žymėti ir kitaip — skirtingais spaudmenimis, išskirtomis raidėmis ir t.t. Ten, kur pavadinimai

Lietuvių Katalikų mokslo akademijos atstovo suvažiavimo Toronto, Kanadoje, eilėraščių, piešt. dail. Telesforo Veliaus. Viršuje matome lietuviškojo akademijos pavadinimo inicialus viduryje — angliškojo akademijos pavadinimo inicialai ir žemai — pranciškieškojo. LKMA atstovo suvažiavimo vykusio rugsėjo 1-6 d. Toronto, platiame apšvietiniame spaudiniame šiomis dėnomis "Draugo" dieninėje laidoje.

gaumenis vėliau jis išdėstė "Kirčio ir priegaidės mokslas" (Lietuvių kalbos žodyne, XIX-LII psl.). Čia autorius, kaip matom, vienus pavadinimus kabutėmis žymi, kitų pavadinimų nežymi: nežymi mieji pavadinimai skaitytui turi būti aiškūs ir be kabučių. Kabutės taip pat išleidžiamos bibliografiniuose pavadinimų sąrašuose: Nepriklausomaj Lietuvių šio žurnalai: Naujoji Romuva, Svetimo Darbas, Tauta ir Žodis. Dr. Pranas Skardžius naujausiam savo veikalui "Lietuvių kalbos kirčiavime" (Čikaga, 1968) jau rašo dvejopai: Gimtoji Kalba, bet Tauta ir žodis.

Mokytojų nuotaišos

Atrodo, daugumas mūsų mokytojų buvo linkę likti prie nepriklausomaj Lietuvių vartotos lietuvių daugiažodžių pavadinimų rašybos. Bet buvo taip pat balsų, skatinusių eiti kartu "su gyvenimu". Vieni siūlė lietuviškus daugiažodžių pavadinimus rašyti taip, kaip rašo amerikiečiai: visus žodžius didžiosiomis raidėmis. Atplutę gana nevaisinga kova lituanistinėse mūsų mokyklose su mūsų mokiniais, ipratintais rašyti amerikoniškai. Buvo taip pat siūlymu visų pavadinimų rašymą suvienodinti, kaip kad dabar yra ok.

KAS PASUKO ŽEMĖS AŠĮ?

Hipotezių apie mūsų planetos pradžią yra apšči. Tačiau į klausimą — Kas pasuko žemės ašį? — atsakyti negalėjo nei Aristarchas iš Samo, nei Kopernikas, nei Galilėjas, nei danų astronomas Tycho Brahe. Žemės inercijos pradžia dūlėjo paslaptėje.

Galų gale šitai mįslei atėjo galas. Šiomet įvykstelėjo nauja kosmogonija. Ir ne kur kitur, bet mūsų mažoje Lietuvoje. Tam neįreikėjo nei galingų teleskopų, nei observatorijos bokštų, nei nuožmių apskaičiavimo aparatų. Pakako dviejų dalykų: didelio jubiliejaus ir pilietinio įsipareigojimo tą jubiliejų tinkamai atšvęsti.

Antai skaitome š. m. "Pergalėje" (Nr. 4) žilagalvio astrologo Justo Paleckio kupletus "Leninui ir partijai", kur išdėstoma naujaujoji žemės ir žmonijos raidos teorija.

Kaip liaudies milijardų žvilgsniai saulėj susitinka — Ties Kremliumi žmonijos taurios mintys susirinko. Tai liaudis, Leniną pagerbdama, jam taria ačiū, Kad Spaly jis su Partija pasuko žemės ašį.

Idomu, kaip į paskutinę eilutę atsilieps Berkeley mokslininkai? Tačiau Paleckio tezė literatūrai nenusitebina. Kosmogonija ir poezija sovietuose dažnai susijungia, ypač kai reikalas sukasi apie kurį nors komunizmo "genijų". Ir kas čia tokio liaupsinti įžymų gyvą ar mirusį valdovą? Jek ir poetas Edmundas Spenseris Elžbietos I garbei sukūrė ilgiausią alegorinę poemą, anglų literatūros šedevrą, "The Faerie Queene", iškeldamas, rodos, net 12 karalienės dorybių ir kiekvienai dorybei mėginęs parašyti ištisą knygą. Vis dėlto Spenseris išlaikė, estetiškai distanciją. Jis nemini karalienės tikrojo vardu. Įamžina tik platoniskame Gloriano ideale. Bet tai buvo tik 16 amžius. Paleckis alegoriją ir estetiką meta į šiukšlių dėžę ir Lenino vardą užrašo visomis didžiosiomis raidėmis. Be to, suvaro liaudį Leninui nusilenkti ir pasakyti ačiū. Užrioglia didžiasias raides ant spalio ir partijos (tai suprantama). Brūkšnia eilėraštin gremėzdišką metaforą — "Leninas pasuko žemės ašį". O pačiame finale sulygina jį, kaip kadaise kitą "genijų" S. Nėris, su saule amžinąja. Va kokia "literatūra" spausdinama 20 amžiuje!

Būtų nepatogu šalia J. Paleckio nepaminti A. Venclovos. Jis yra žymiai santūresnis ten pat atspausdintame eilėraštyje "O, dar ne laikas..." Bet ir čia ganėtina valiaimų ir pažadų planetai:

Lietuvoje: didžiąja raide rašyti tik pirmąjį žodį ne tik knygy, bet ir laikraščiu bei žurnalo pavadinimuose. Juo labiau, kad kai kurie autoriai bei laikraščiai, pvz. Darbininkas, šitaip jau ir čia rašo. Žodžių, reikia tartis ir susitarti.

Statysim, puošim, ginsime planetą Gegužį, spalįje ir lapkritį.

O kas bus kitais mėnesiais, Venclova nepasako. Galime nučiuoti, likę mėnesiai nueis ne statybai ir ne puošybai, bet kasdieninei kovai už būvį, turint galvoje dažnus sovietinius nepriekius. Ačiū Antanui už atvirumą. Ties užslėpta dimensija visuomet verta susimąstyti.

Dabar pažvelkime į jaunesniųjų eiliuotojų duoklę jubiliejui. "Lit. ir meno" 18 nr. Albinas Bernotas gana vaizdžiu palyginimu charakterizuoja Leniną: "galva jo dūžė tartum bičių avilys. O jis, rankas už nugaros sunėręs, žiūrėjo į žemynų geltonumą". Gražiai pasakytai!

Platoniskai nusiteikęs Jonas Mačiukevičius sufabrikuoja neeilinį tropą, galintį rungtyniauti net su paleikine kosmogonija. Mačiukevičius sako:

Aš pagalvojau, kad visa mūsų planeta — Lenino aikštė.

Tuo tarpu Jonas Lapašinskas lieka ištikimas Lietuvos skliautui. Zygiuodamas Nemuno kranais, jis šauniai mosikuoja vėliavomis:

Prie Nemuno mėlyno Slama vėliavos Meilę Leninui Slove Leninui Dainą Leninui.

"Pergalėje" randame ir sovietinės tematikos veterano Albino Zukausko eiliuotą istoriją "Ką mastė kareiviuokas?". Tai retas naivumo pavyzdys. Lietuvis kareivis, atsidūręs Pilsudskio kariuomenėje Lomžoje, tardomas ir kankinamas, atsisako pasakyti, kas aikštėje iškėlęs raudoną vėliavą Abejonijai priremtas, jis pagaliau ima svarstyti:

Kaip pasielgtų Leninas šią biaturią valandą,

Ką Leninas darytų? Ašku, Lenino dvasia jam liepia tylėti. Ne tik Leninas, bet ir Pasaulinė mieliausia revoliucija

Tylėti liepia.

Naivius epitetus atmetus į ša- li, paskutinėje Zukausko frazėje, kaip yla iš maišo, lenda ironiška tiesa — "revoliucija tylėti liepia". Liepia tylėti pavergtam žmogui.

Sustokime prie palyginti gausios, sovietinėje orbitoje pagarsėjusio poeto Justino Marcinkevičiaus. Kokią pyliavą jis atiduoda šiu metų leniniadai? Labai drąsiai! Jis yra parašęs apčiuopiamą ciklą "Šiandieninis Leninas", kuriame bolševizmo steigėjas apibūdinamas visokeriopai: dirbantis, kalbantis, kuriantis. Leninas baltovniškai šelsta, čia vėl "griebia žodį, sveria, meta, lanksto". Kitur, aure:

Ir tribūną tarsi priešą stumia jo krūtinės verdanti lava.

Kritikuodamas Marcinkevičiaus įsibėgėjimą, kritikas R. Pakalniškis "Pergalėje" (Nr. 1) dviprasmiškai pastebi: "Nė vienas lietuvis poetas, kurdamas Lenino paveikslą, dar nebuvo pakilęs į tokį apibendrinimo aukštį".

O ką reiškia tie "aukšti apibendrinimai"? Jie dažniausiai nieko bendro neturi su poeto pergyvenimais, su nuoširdžia emocija. Apibendrinimai ir superlatyvai, tarsi konfeti popieriukai, išduka, maskaradui praėjus. Tokia prasme ir reikia suprasti Pakalniškį.

Net ir konkretūs, proziniai Marcinkevičiaus pasisakymai nesklamba nuoširdžiai. Juose daugiau pionieriškų pasižadėjimų, negu poezijos:

Visą dieną apie jį galvosiu; peržiūrėdamas rytinį laikraštį apie jį galvosiu; imdamas į ranką duonos riekelį, apie jį galvosiu; palydėdamas dukrelę į mokyklą

Pasirodo, nuo tos juokingos galvojimo manijos net ir gabus poetas išsisukti negali.

Turint minty vis dėlto apčiuopiamą Lenino erudičių, intelek-

tą ir estetiinę nuovoką, dabartinę kosmogoninę retoriką jis pats būtų pasitikęs rūsčiai. Visi eilėkiai tikriausiai susilauktų iš jo pylos. Savo raštuose (T. 31, p. 42) apie panašaus pobūdžio ne-tramdomus svaichiojimus Leninas sako: "Tikriausia priemonė naujai politinei (ir ne tik politinei) idėjai diskredituoti ir jai pakenkti yra, jos gynimo (taip pat ir garbinimo — mano paties intarpas) vardan, privesti ją iki absurdo." Taigi absurdiškas herojo garbinimas komunizmo idėjoms nepadekla, bet tiesiog kenkia. Ap-skritai tokios poezijos liaudis neskaityto. O tie, kurie atsitiktinai ją paskaito, palydi su šypsniu, kaip savotišką nesusipratimą.

Pr. Prisvydas

Ne svaž'uokite atostogų

neįsigiję

novelių rinkinio

Aloyzo Barono

IŠDŽIUOVUSI LANKA

Niekas taip giliai ir nevienpusiškai nesupranta įvykio, net ir nelaimingo, kaip Baronas.

Ir jis moka tai papasakoti. Knyga 233 psl., kainuoja 4.50 dol. Galima gauti DRAUGE ir pas platintojus.

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.

Atdara nuo 6-jos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.

Pirmadieniais uždaryta

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. - GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

1970 Plymouth-Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe

DIDŽIULS NUOLAIDOS

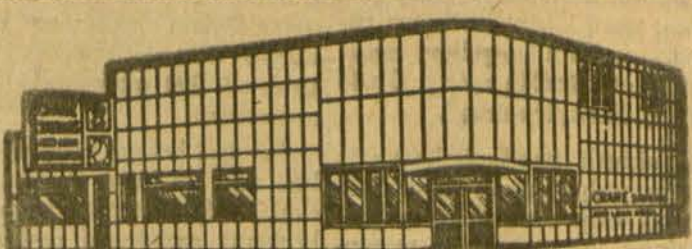
Kaina nuo \$2,172.00

5 metų arba 50,000 mylių garantija, 25 mylias su vienu galionu

G T X - FURY - DUSTER

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. Lafayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4 %

5 %

Mokamas už Vieną Metų Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 6:30 val. po pietų.

SAVE AT
Mutual Federal
Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

OFFICE HOURS

Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.

Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.

Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.

No Business Transacted on Wednesday

6%
PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%
PER ANNUM

PASSBOOK
ACCOUNT

Paid and
Compounded
Quarterly

NOW INSURED TO \$20,000.

65
ANNIVERSARY

Užmiršti rojaus kampeliai Portugalijoje

B. CIPLIAUSKAITE

Kas metai mažiau kraštų lieka Europoj, kur dar maženu būtu nuvažiuoti, kur nereikia grūstis per turistų mases, kur žmonės dar sąžiningi ir nebando iš lankytojo pasipelniti. Vienas iš tokių kraštų — Portugalija. Deja, ir ji kas kart vis „pilnėja“. Tačiau jei nenorima matyti tik standartinių sustojimo vietų: Lisabonos ir jos apylinkių, Fatimos, Evora ar vis labiau populiarėjančios pietų pakrantės — Algarve — galima ten dar užtikti tikrą krašto veidą, pajusti pilną žmonių širdingumą.

Susisiekimo priemonės Portugalijoje menkesnės, negu kituose kraštuose. Ir kelių platumu bei gerumu (išskyrus Lisabonos apylinkę) ji nepasizymi. Bet dėl to gal yra net įspūdingiau ten „pasiekti tikslą“. Kartais tenka keltis kartus iš vieno traukinuko į kitą persėsti (o jų lėtumas!), paskui dar autobusa susirasti, ar negavus taksi, varsnas ir pėsčiomis paeiti. Tad kai pagaliau išvyti miestelį supančią viduramžių sieną ar senos pilies bokštą, net šilta pasidaro. Gražiausios valandos gal ir yra tos, kurias tenka praleisti, einant skersai laukus ar miškus, vingiuoti mažais keliukais. (Kadaise, norint pasiekti vos 6 km. nuo Assisi esančią šv. Pranciškaus buveinę — „le Carceri“ —, reikdavo kulniuoti dulkėtą taką gerą valandą kopiant į kalną; šandien per kelias minutes į ten tave nuveša platus, asfaltuotas kelias. Tačiau ar gali jis atstoti ano ankstyvo ryto paukščių čiulbesio, rasos lašukais apkibusios, saulėje žvilgančios ramunės ar rugiagėlės, sutikto piemens šilto pasveikinimo, jo bandos minkštumo ir baltumo? Jei sutinki Portugalijoje žmogų, jis ir tave dar žiūri kaip į kitą žmogų, ne kaip į turistą. Bet kartais dėka tokių pažinčių kur kas daugiau apie tą vietovę sužinai, negu klausydama vis tą pačią litaniją kartojančio gido. Neretai būni pakviečiamas užėti i

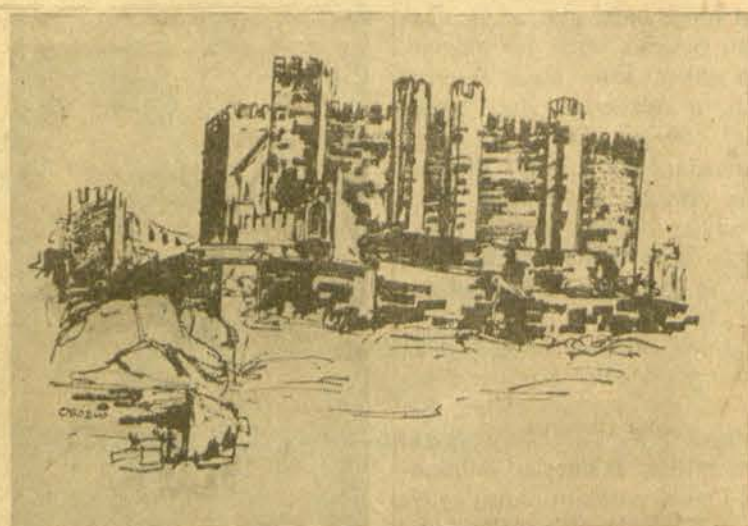
to vaišingo sutiktojo namus, susipažinti su jo šeima, paragauti naminio vyno. Arba, jei pakeliui sustojot troškuli numalšinti, kai nori mokėti, tau pasakoma, kad „jau viskas tvarkoj“... Tad, taip pakelavus, ir meldiesi: duok Dieve, kad ir toliau turistai tik su organizuotom grupėm važinėtu, kad nesugadintų čia tų tolimų provincijos užkampių.

Vienas tokių beveik visai šių laikų dvasios neįsileidusių miestukų — Obidos. Toli jis nuo bet kokio didesnio miesto, nuo pagrindinio kelio, nuo didesnės gele-

Nuošėla ir senovė dvelkia iš Obidos gatvės.

žinkelio linijos. O ir į stotį atvykus, dar kelias kilometrų kopimo į kalną. Nebent kas pasisūlė pavežėti, o kai išlipi, tau dar padėkoja už tai, kad atvažiavai joje gimtinės pažūrėti... Apjuostas mūrais nuo romėnų laikų, aukštai iškilęs ant kalvos, jis dabar patraukia žingėdų lankytoją ne tik savo viduramžių dvasia (nuo 1282 m. jis laikomas „karalienių globotiniu“), bet ir valdžios pastangomis restauruota pilimi, kurioje dabar įrengtas tikrai gero skonio viešbutis. Jame tik septyni kambariai. Dešimtą valandą vakaro „kaštelionas“ užrakina visus vartus ir duris... Bet pagrindinė salėj sukurtas židyns, jos nedidelės,

Senoji Obidos pils — dabar viešbutis

jaukios, spalvotų koklių plytelėmis išmūstos sienos žadina norą pasišnekučiuoti, ar tyliai pasitraukus į kampan prisiminti per jį perėjusių karalienių ir princesių figūras. Gi gamtą mėgstantis iš bet kokio lango turi prieš save neaprepiamas platybes, nuolat bekintančias varnas, šešėlių ir šviesos žaismą. Labiausiai betgi šią pilį įvertina nakties tylą mėgstantys — rodos, girdėti net žolės, besistiebiančios viršū.

Pats miestukas vos kelias gatveles teturi, bet ir jos neužmiršamos: baltutėlės, išbaltintos, su apie duris ir langus išvedžiotom mėlynom linijom (vienai sako, kad šitaip norima atbaidyti piktąsias dvasias, kiti kad karštį, tretį, kad muses...), kabančiais gėlių puodais. Namai statyti, glaudžiant vieną prie kito taip, kad gatvė pasidaro beveik kaip baltas tunelis su įvairiaspalvių gėlių taškais ir dėmėmis. Jos grindinys iš mozaika sudėtytų akmenukų — ne aukštom kulnim ir plonais padais batukams pritaikintas, bet puikiai išjungiantis į bendrą „seną“ dvasią.

Obidos bažnyčios taip pat įdomios: tai tipingi 16-17 a. portugalų architektūros pavyzdžiai. Išviršinės baroko linijos ir paauksinti altoriai sujungiami su koklinėmis plytelėmis padengtom sienom, kurios iš karto stebina, atrodo lyg

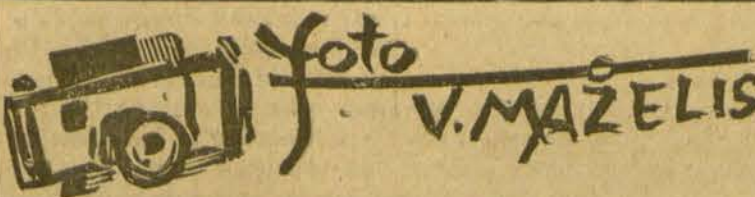
PARDUODAMI
S MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Jalima pirkti dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
2200 S. Western Tel. GR 6-4421

paversdama juos tikrai pirmajam viešbučiams, priverčia tave užmiršti skubėjimą, nuo kurio kenčiam šiam žemyne. Tol, kol yra tokių užkampių, primenančių rojų, kur galima pabūti žmogum, kur galima visiškai kitu pasitikėti ir gėrėtis gamta, nebijant iš užpakalio gauti per galvą, tur būt, galima tvirtinti, kad gyvenimas dar gražus ir vertas gyventi.

KODEL PAUKŠČIAI SKRENDĄ PULKAIS?

Kai kurios paukščių rūšys migruoja didžiausius atstumus, o skridamos pulkais susirikiuoja į kampą arba „V“ raidės formą. Jeigu pulke taip skrenda 25 paukščiai, jie sutaupo 70% energijos, reikalingos skristi, kadangi kiekvieno sparnų galai sukelia oro sūkūrį, kuris padeda pakelti sekančio paukščio sparnus. Paukščiai atsilieka ketvirtadali savo viso pločio. Bet pirmajam „V“ raidės paukščiui nėra sunkiausia skristi, jeigu iš abiejų pusių užpakalyje skrenda kiti paukščiai. Trys paukščiai jau sutaupo 40% energijos, bet pulke paukščiai visada lėčiau skrenda. Kaip paukščiai žino, kad taip reikia skristi? Manoma, kad jie prisitaiko prie pulko taip, kad sparnuose oro trauką jaustų vis tą pačią, pagal reikimą lėtinami greitį, kitaip plasnodami ir pn.

Viena diena tokiame miestukelyje — o jų, ypač šiaurės Portugalijoje, netrūksta, ir valdžia vis daugiau senų pastatų atnauja.

* Vestuvės: spalvota ir juoda baltą (gali vykti ir į kitus miestus)
* Portretūra
* Meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Telef. — HY 7-4677
432 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

J.B. VAISTAI išgydo: pleiskanas, sustabdo plaukų slinkimą ir ataugina plaukus. Gražina plaukams natūralią spalvą. Moterims ir vyrams. 3 uncijų buteliuko užtenka 16 savaičių. Siųskite užsakymus su \$6.00 money orderiu:
J. & J. PHARMACY, 2557 West 69th Street, CHICAGO, ILLINOIS 60629

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN Savings Insured to \$20,000 Highest reserves	6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE 5 1/2% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE
---	--

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
J. LIEPONIS
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais uždaryta.

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilių pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

G E L Ė S
Vestuvės, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUZAUŠKŲ
Beverly Hills Gėlinvė
443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1215
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. Lithuanian Ave. Tel. YArds 7-3401

Nuo 1914 Metų
Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visus mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas
Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4478

5%
All accounts compounded daily — paid quarterly.

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

E U D E I K I S
OVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Modernios Koplyčios
1330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
1605 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

P E T K U S
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIŲ NUO MR. NELSON
Savininko
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių
DIDŽIAUSIAS PAMINKLŲ PLANŲ PASIRINKIMAS VISAME MIESTE
Telef. — CEDarcrest 3-6335

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR VISAS USSR DALIS, NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.
Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.
Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	IN 7-6405
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MAHRETT STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-8320
UTICA, N. Y.	903 BLECKER STREET	RE 2-7478
FARMINGDALE, N. J.	FIREWOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-1507
ALLENSTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	DT 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-1240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	365-6780
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0696
HAMTRICK, MICH.	11336 JOS CAMPAU AVENUE	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY	1152 DEPTZ AVENUE	EX 2-6306
HARWAY, N. J.	47 E. MILTON AVENUE	381-8907

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

BANGA BE ISTORINIO FONO

O. Nendrė, ANTROJI BANGA. Romanas, 1970 m., 202 p. Spaudė M. Morkūno sp. Kaina 3.50 dol. Gaunama "Drauge".

JUOZAS MASILIONIS

"Antroji banga", antrasis O. Nendrės romanas, tik ką išėjęs iš spaudos, palyginus su pirmuoju ("Aidas tarp dangoraižių", 1968 m., 365 p.), yra žymiai plonesnis (202 p.) ir kondensuotesnis. Daugybė įvykių, ilgai prie jų nesustojant, kaip kino filme, prabėga pro skaitytojo akis.

Romanas prasideda graži gamtos vaizdu:

"Saulės spinduliai grakščiai žaidžia ežero bangose. Erdvėje banguoja žuvėdros klyksmas, naro aimana, laukinių ančių šnėkos. Prie ežero rymo tylus piliakalnis, apaugęs beržais. Pilėnų ūkininkų sodybos išsiriškusios ęlute. Arčiausiai prie piliakalnio yra Juozo Klevo ūkis".

Šiais keliais galimais atvaizdais visas romano veiksmo fonas vieta ir vyriausias veikėjas. To liau besikaitant paaiškėja, kad kaimas priklauso Dusių parapijai, esančiai kažkur netoliausia vakarus nuo Nemuno.

Visas veiksmas sukasi apie Klevų šeimą. Anelė ir Juozas Klevai turi septynis vaikus: Jurgį, Marytę, Pranuką, Vikutę, Jonuką, Kaziuką ir Onutę. Veiksmo pradžioje Jurgis yra trečios klasės gimnazistas, trys eina į pradžios mokyklą, o dar trys maži, Onutė tik 10 mėnesių. Šiai laimingai šeimai pirmieji skausmai prasideda su Jurgio išvykimu į gimnaziją. Motina sako:

— Kad Jurgutis mokosi, man smagul! Liūdna, kad nėra namie. Kad Jurgutis nesimels drauge su mumis... Nesės drauge prie stalo... (5 p.)

Netrukus šeimą aplanko didesnės nelaimės: suseraga Vikutė, o paskui ir Onutė. Ši pastaroji tik motinos karšta malda išplėšiama iš mirties nagų.

Dar naujos nelaimės užgula Klevus: Andrių, samdinį, berną, pašaukia į kariuomenę, ir netrukus sužino, kad, bevalant kitam kareiviui užtaisyta (!) šautuvą. Andrius buvo mirtinai persautas... O Klevų samdinė mergina Jadzė laukia kūdikio.

Iš pradžių atrodo, kad vyriausiu romano veikėju išaugs Jurgis, kuris, baigęs tris klases, persižada į penktąją, pagaliau baigia gimnaziją, reiškiasi apylinkėje kaip geras pavasarininkų organizatorius, puikus kalbėtojas. Puse metį pamokytojaves, pusmetį Vokietijoje pastudijaves, jis lieka komunistuojančio mokslo draugo ir kaimyno nušautas. Ir šia didžiausią nelaimę abu tėvai stoisškai pergyvena.

Užėna bolševikmetis, ir Juozas Klevas "už grūdų duoklės valstybei nepristatymą" — teisiamas, uždaromas į kalėjimą, nukankinamas.

"Anelė ištisia ranką, paglosto savo gyvenimo draugą... Ašaros tyliai plauna jos susenusi veidą".

Besiartinant antrajam bolševikmečiui, vaikams traukiantis į Vakarus, Anelė lieka tėvų žemėje iki išvežimo į Sibirą.

Romano įvykiai rodo, kad vy-

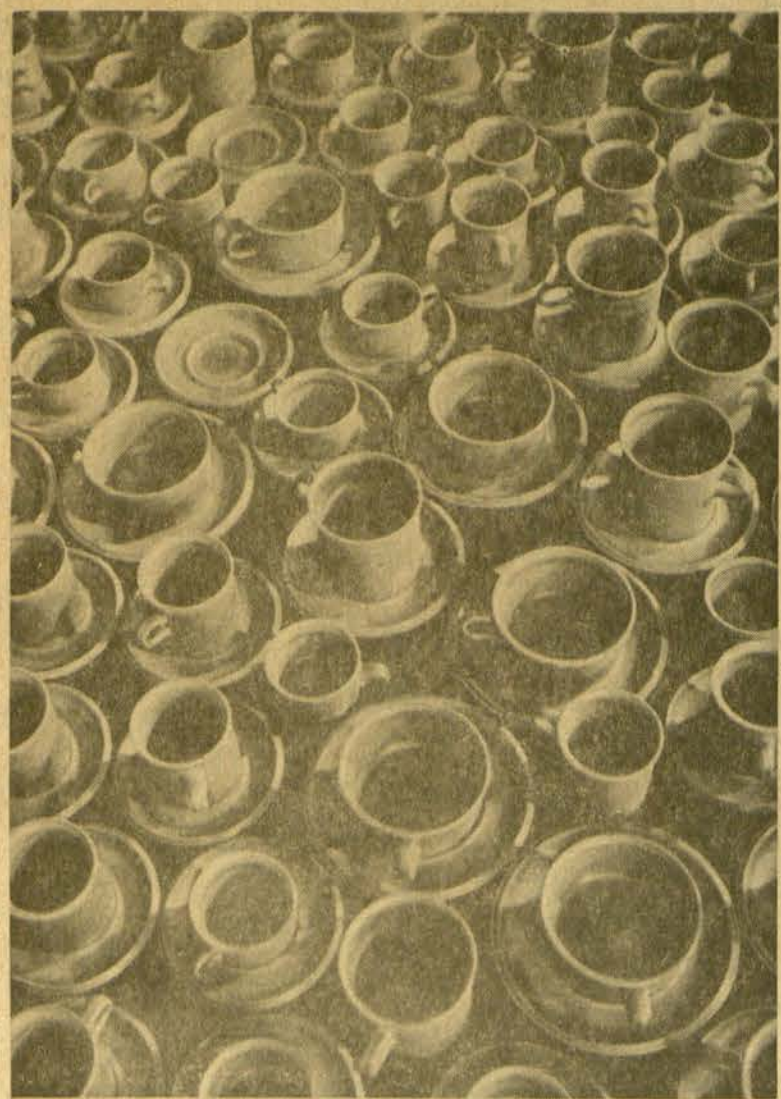
riausias veikėjas yra Klevų šeima. Pagrindinė šios šeimos ypatybė — nepaprastas religingumas. Šeima praktikuoja bendrą malda (5, 9 p.), be maldos nepradeda nė vieno žingsnio... Beveik nėra puslapio, kuriame koks nors veikėjas pats nesimelstų arba autorė nemintų Dievo vardo. Daugelyje vietų yra net ištisos maldos. "Melskis, kad taip ir taip atsitiktų... Ačiū Dievui, mano maldos išklausytos"... Tokių posakių mirgėte mirga. Druska yra geras dalykas, bet kai persūdoma, nebeskanu. Linkėtina ateityje nuo tokio perdėto religingumo vaizdavimo autoriui atsiskaiyti. Juk ir Sv. Rašte pasakyta, kad ne tas tėvis į Dangaus karalystę, kuris nuo lajos kartos: "Viepatie, Viepatie"...

Atsitiktis ne'aine' i Klevų šeimą "jaunesnė sėseim" primama. Anelė ir Juozas Klevai jau gelyje vietų rodomas jai nepasitaikina. Tiesa, ne vis tikėjimais, kad ji to nemato, nežino (82, 85, 87, 89, 90, 125, 185 p.). O ji "nemato ir nežino", gyvendama toje pačioje troboje, kad Klevų sūnus Kaziukas ir Jonukas išsilasė piliakalnyje slėptuve nuo bolševikų, kad tėvai jiems neša valgio ir drabužių. Ji "nemato ir nežino", kaip vokiečių okupacijos metais pas Klevienę seklyčioje apsigyvena žydai, jos vengiama antrajame bolševikmetyje, besikalbant apie partizanus. Žinoma, atsargumas geras dalykas, bet tada nereikėtų kalbėti ir apie "vyresnę" ar "jaunesnę" sėseim. Matematikos nemėgstu, bet

tikslumą — taip. Kai skaitau ne fantastinį, o tikrovę paremtą romaną, tuoj noriu žinoti, kokį laikotarpį jis vaizduoja. Tenka prisipažinti, kad, skaitydamas šį romaną, ilgai negalėjau susigauti, kitaip sakant, buvau auto-ės užmigdytas, užliūliuotas. Atrodė, kad veiksmo pradžia kokiąs, sakykim, Lietuvos nepriklausomybės vidurio metais. Bet autorė 110 puslapyje duoda laikui raktą: atradus nužudytą Klevą (vaizduojant, 1941 m. birželio mėn., tik bolševikus vokiečiams išvairius), sakoma, kad sūnus Jurgis buvo nužudytas prieš devyniolika metų. Taigi — 1922 m. Skaitytojas atgal: Jurgis įstojo į trečią klasę, ją baigęs, persižada į penktąją, paskui baigė gimnaziją. Vadinasi, gimnazijoje išbuvo 5 metus. Baigęs gimnaziją, pusmetį mokytojavo, pusmetį studijavo, o tada rudenį buvo nužudytas. Eina, kad Jurgis išvažiuojo į gimnazijos trečiąją klasę ir romano veiksmas prasidėjo 1916 m. rudenį.

Anterė valia, kad veiksmas prasideda, kada baigiasi. Bet jei eina išvysta 1916 m. ir nieko neužsimenama, kad dabar vyksta karas, kad yra vokiečių okupacija, mes tik galim konstatuoti, kad romanas neturi tikrovės fono. Iš to seka kitos klaidos. Kitą vasarą, kada Jurgis, baigęs tris klases, grįžta atostogų (1917 m.), Andrius, Klevų samdytinis berniokas, pašaukiamas į kariuomenę.

— Juozeli, dabar nėra karo. Atitarnaus ir grįš... — ramina savo vyrą Klevienė (20 p.). Nėra karol! Išeitu, kad Andrius šaukiamas į nepriklausomos Lietuvos kariuomenę, jau visoms jos kovoms pasibaigus.

Yra dar kitas netikslumas. "Kai Jurgis baigė gimnaziją... Tada su pinigais buvo dar blogiau, kaip dabar. Litai buvo neseniai įvesti, o ostmarkės visai bevertės..." (69 p.). Kai Jurgis baigė gimnaziją 1921 m., dar litų nebuvo. Atrodo, kad Jurgis buvo nužudytas 1922 m. rugsėjo mėn., o litas buvo įvestas tik tų metų spalio mėn., taigi, jis jį greičiau gaus ir nematė.

Žinoma, galima būtų į laiką nekreipti dėmesio ir veiksmą keliais metais nustumti toliau. Bet tada per greit visi Klevų vaikai išsimokslina, labiausiai jauniausioji Onutė pasidaro dantų gydytoja, o įdukrinta Elenutė — gydytoja jau pirmajame bolševikmetyje (83 p.).

Romanas — ne matematika. Daugelis skaitytojų neatkreips į tai dėmesio, bet autorė turėtų visa tai gerai numatyti ir apskaičiuoti, įvykiams rutuliotis turėtų duoti pakankamai laiko ir atitinkamą foną. Nepaisymas tokių dalykų rodo autorės skubėjimą ir nepakankamą "savikritiką".

Gera, kad nesigilinam į smulkmenas, į siūlų narpliojimą, kaip "Aide tarp dangoraižių", bet negerai, kai daugelyje vietų žymu skubotumas, paviršutiniškumas, į temą neįsivienijimas, o iš knygų ir laikraščių skaitytų dalykų subeletristintas atpasakojimas. Šiaip ar taip, romanas apima 30 metų laikotarpį — ir gana margą — kur užtektų temų ir medžiagos ne vienam, o keliems romanams.

Ramūs (t. y. nepriklausomybės) laikai vaizduojami iki 74 p. pirmasis bolševikmetis 76 - 104 p., vokiečių okup. 117 - 153, ant rasis bolševikmetis nuo 153 p. iki pabaigos 202 p. Keturiems laikotarpiais maždaug po 50 psl.

Kas ta "antroji banga"? Ji minima du kartus: antroji pabėgėlių (besitraukiančių nuo bolševikų) banga (147 p.) ir antroji "lėlė" (išvežimų banga (19 p.)). Jei tai "bangos" rodo pagrindinę romano temą, reiki konstatuoti, kad nė viena jų romane nėra reikiamai išvystyta.

Romano kalba gera, natūrali, be didesnių įmantrumų ir puošmenų, lengvai skaitoma.

Etiketas kapinėse

Klausimas: Prašau nemanyti, kad esu ligistas. Tačiau šioji problema neduoda man naktimis užmigti. Aš buvau ištėkėjusi ir gyvenau laimingai su savo pirmuoju vyru (J. Petrėnu) 42 metus. Kai jis mirė prieš ketvertą metų, mes jau turėjome nusipirktą kapinę žemės plotą palaidoti dviems asmenims. Aš noriu būti palaidota šalia jo. Prieš trejetą mėnesių aš ištėkėjau antrą kartą už P. Jonėno. Kurį pavardę turėčiau turėti ant savo paminklo? Ar neatrodytų leista, jei M. Jonėnienė būtų palaidota šalia J. Petrėno?

M. J. Atsakymas: Paminkle turėtų būti įrašyta "Marija Petrėnienė - Jonėnienė".

Daiva Dobilienė

Kas blogiau: liga ar meilės stoka?

Kur kas daugiau pavojaus žmogui sudaro meilės stoka. Saskatchewan, Kanados mokyklų medicinos direktorius studijai tikslais stropiai sekė 800 vaikų. Jis rado, kad meilės neparodymas vaikams padarė daugiau žalos jų augimui, kaip liga. Vaikai iš našlaitynų buvo kur kas mažesni ūgiu, negu vaikai iš normalių namų. Psichoanalizės institutas Chicagoje taigi tvirtina, kad daugelis ligų yra tampriai susiję su meilės stoka. Labai stebėtina, kad net tokia liga, kaip cukrinė (diabetas), išsivysto vaikuose irgi dėl tėvų šaltumo.

Seimininkė ir redaktorė, F. Juškenė (kairėje) yra Bel reko muziejaus moterų vieneto narių verbavimo pirmojo I. Norbutienė yra muziejaus biučetinio moterų skyr. red. Moterų vienetas turės narių verbavimo arbatale rugsejo 20 d. sekmdienį, I. ir St. Balzekų Jr. rezidencijoje. 9018 S. Oakley tarp 2 val. ir 4:30 val. p. p.

AUKSO OBUOLIAI

STEFANIJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Tarp gausybės rudens gėrybių kažkodėl labiausiai į akis krenta pomidorai. Jų daili forma bei ryškios spalvos — skaisčiai raudona ir geltona — tiesiog vilioja kiekvieną. Ir ne tik valgyti, bet ir auginti kiekvienas juos juos mėgsta, nes jie nelepūs, sparčiai auga ir veda. Todėl nenuostau, kad ir mažiausiame žemės lypelyje dažnai matome augint pomidorus.

Pomidorai, itališkai "pomodoro" (reiškia auksiniai obuoliai), priklauso Solanaceae šeimos daržovėms. Ši daržovė kilusi iš tropinio klimato, būtent iš Pietų Amerikos.

Pomidorai — dekoratyvinis augalas

Europos kontinentą pomidorai pasiekė jau gana seniai, nes Italijoje Matthiolus juos jau mini apie 1554 m. Pradžioje šis augalas buvo laikomas kaip dekoratyvinis. Kaip daržovę pirmąsias pradėjo juos auginti prancūzai maždaug 18 amž. Vėliau pomidorai paplito ir kituose kraštuose. Lietuvoje pomidorus pradėta auginti tik po I-o pasaulinio karo. Dabar jie paplitę po visą pasaulį ir išvesta įvairiausių atmainų. Kiekviena atmaina pasižymi kita forma, spalva bei skoniu. Vieni apvalūs, kiti kampuoti, spalvų atžvilgiu daugiausia dominuoja raudoni, geltoni, oranžiniai, balti ir kiti. Skonių atžvilgiu vieni rūkštesni, kiti mažiau rūkštūs, vieni mėsingi, kiti turi daugiau sėklų. Nežiūrint visų atmainų skirtingumo, jie visi labai vertingi mūsų mitybai. Štai kas sako Roland Evin Horvath: "Pomidorai turtingi amino rūkštini, kuri labai svarbi, gaminant organizmui priešnuodžius kovai su įvairiomis bakterijomis, virusais ir apskritai infekcijom. Vienas vidutinio dydžio pomidoras turi 1000 vitamino A vienetų".

Nelaikyti pomidorų šaldytuvuose.

Ypač pomidorų espreso sultys yra neįtikėtinai gardžios ir sukelia apetitą. Kiekvienas žino, kad espreso kava paplitusi iš Italijos, bet mažai kas žino, kad daržovių espreso kilusi iš Čekoslovakijos ir daržovių espreso gaminti mašiną išrado čekas. Dabar, žinoma, galima visur pirkti sultims gaminti mašiną ir įvairias sultis gaminti. Ypač šviežių, savo daržovę ar artimuose ūkiuose pirktų pomidorų sultys labai vertingos. Jos tinka maišyti ir su kitom daržovėm. Reikia įsidėmėti vieną dalyką, kad pomidorus nereikia laikyti šaldytuve,

Pomidorų paruošimas žiemai

Pomidorus įdėjime trumpam į karštą vandenį, kad būtų lengviau nulupti. Nulupus, supiausyti ir sudėti į kvortos didumo stiklus. Dėti tik iki kakluoko, neprikimšti. Į kiekvieną stiklą įberti po arbatinį šaukštelį druskos. Uždėti dangtelius, tik neužsukti. Palikti lengvai vos prisuktus. Pašalti gily puodą. Ant dugno įkloti lengvą medžiagą ar pašluostę. Sustatyti paruoštus stiklus ir įpilti drungno vandens maždaug, kad siektų stiklų kaklelius. Užkaisti ant lengvos ugnies ir, kai užvirs, sumažinti liepsną. Palengva virti apie 20 min. Paskui, iškepus stiklus ant medinės lentelės, stipriai užsukti.

Taigi toks vakavimo būdas nesudėtingas ir nesunkus, o jaunam šeiminkėm labai patartinas.

Lietuvaitė Kanados spaudoje

Bevasarįjant Springhurst vasaarvieteje, priejo agr. Sekonienė ir padavė iš kanadiečių laikraščio "The Telegram" ilgą iškarpa su dailios mergaitės nuotrauka, ir tarė: "Pasižiūrėkit, kaip gražiai rašoma apie lietuvaitę. Tiesa, toji iškarpa neužmetrikuota, todėl negaliu nurodyti dienraščio datos. Straipsnis užvadinatas "Sweetheart of the week".

Esą, šviesiaplaukė, mėlynakė Eglė Asevičiūtė (Asevičiūtė) yra mūsų "Sweetheart of the week". Ji — iš Humberstone Collegiate instituto.

Ir, kaip jūs, galimas daiktas, spėsite iš jos vardo, Eglė yra lietuvių kilmės, priklausanči lietuvių tautinių šokių grupei, lietuvių mergaičių skaudžių grupės vadovė. Eglė 18 m. amžiaus; Humberstone gimnazijoje užbaigusi 12 klasių.

Be to, ji ypač ryžtinga tapybiniam ir skulptūriniam darbu. Ją domina viskas, kas rišasi su menu. Todėl nėra ko stebėtis, jog Eglė daug padėjo planuojant dekoracijas mokyklos vaidinimui. Ji taigai sukūrė plastikinį biustą (skulptūra buvo padaryta per jos meno pamokas), kurį buvo išstatytas mokyklos bibliotekoje.

Eglė labai mėgsta eiti į miesto centrą ir stebėti žmones, lankyti meno galerijas, muziejus, džiaugtis gamta.

Ji bandė modeliuoti Caruso plaukų sušukavimo specialistam. Straipsny pataria sekti apie ją Toronto jaunuolių ateinančių mėnesių, "Teen fashion" žurnaluose, kurie pasirodys per ateinančius mėnesius.

Salia modeliavimo, Eglė domi-

Eglė Asevičiūtė

(Iš Toronto dienraščio "The Telegram")

si peizažo architektūra, liečiančia įvairius dalykus. Jai atrodo, jog būtų įdomu sodinti krūmus (žinoma, dekoratyvinius), gražinti apie namus pievelis ir medžius. Jai nesančios svetimios ir namų bei būty projektavimo idėjos. Vis dėlto jos pirmiausias tikslas yra gauti akademinį laipsnį Yorko arba Toronto universitetuose.

Kaipo "Sweetheart of the Week", Eglė gavo suprojektuotą idomų drabužių, viešnios pasą į garsų Hollywoodo teatrą ir dar kitų įvairių dovanų, paskatinančių ir toliau neatsilikti įvairiausiose srityse šiai gabi, darbščiai ir kūrybingai mūsų lietuvaitė.

Pranas Alšėnas